

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Útmutató a szeszes italok meghatározásáról, leírásáról, megjelenítéséről, jelöléséről, a szeszes italok elnevezésének használatáról az egyéb élelmiszerek megjelenítése és jelölése során, a szeszes italok földrajzi jelzéseinek oltalmáról, a mezőgazdasági eredetű etil-alkohol és desztillátumok használatáról az alkoholtartalmú italokban, valamint a 110/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/787 európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes jelölési rendelkezéseinek végrehajtásához

(2022/C 78/03)

Előszó és felelősségkizáró nyilatkozat

A szeszes italokról szóló új (EU) 2019/787 rendelet 2019. május 17-én került közzétételre és 7 nappal később lépett hatályba. Termelési és jelölési rendelkezéseinek többsége tekintetében azonban a rendelet csak 2021. május 25-től alkalmazandó.

Az (EU) 2019/787 rendelet 43. cikkének (2) bekezdésével összhangban ezen – szintén 2021. május 25-től alkalmazandó – útmutató célja a rendelet egységes alkalmazásának biztosítása mind a nemzeti közigazgatási szervek, mind az élelmiszer-vállalkozók (pl. szeszes italok gyártói és importőrei) javára, a rendeletben meghatározott egyes jelölési rendelkezéseket illetően.

Ez a szeszes italokra alkalmazandó jelölési rendelkezések gyakorlati magyarázatára korlátozódik, különösen az „előírt nevek”, az „összetett kifejezések”, az „utalások”, a „keverékek” és az „elegyek” használata tekintetében.

E célból több, nem kimerítő jellegű példát sorol fel csupán a szemléltetés kedvéért.

Ez az útmutató dokumentum kizárólag tájékoztatási célokat szolgál, tartalmának pedig nem célja helyettesíteni az alkalmazandó jogforrások tanulmányozását vagy adott esetben a jogi szakértők szükséges tanácsait.

Sem a Bizottság, sem a nevében eljáró személyek nem vonhatók felelősségre ezen útmutató dokumentum használatáért, továbbá az útmutató nem tekinthető a vonatkozó jogszabályok kötelező erejű értelmezésének.

E dokumentum célja a vállalkozások és a nemzeti hatóságok segítése a szeszes italokra vonatkozó jogszabály alkalmazásában. Kizárólag az Európai Unió Bírósága illetékes az uniós jog hitelt érdemlő értelmezésére.

Kifejezetten eltérő rendelkezés hiányában az alább megjelölt jogi rendelkezésekre való hivatkozások az (EU) 2019/787 rendeletre (a továbbiakban: SDR) való hivatkozásként értendők.

Tartalomjegyzék

1. A SZESZES ITALOKRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS JELÖLÉSI SZABÁLYOK	7
1.1. Horizontális rendelkezések (FIC rendelet)	7
1.2. A szeszes italokról szóló rendeletet szabályozó elvek	7
1.3. Előírt nevek	8
1.4. Előírt nevek kiegészítésére használható kifejezések	10
1.5. Élelmiszerekkel kapcsolatos önkéntes tájékoztatás (FIC rendelet)	12
1.5.1. Az előállítás során felhasznált élelmiszer neve	15
1.6. Az etil-alkohol vagy a desztillátumok nyersanyagai	15
1.7. Előírt névként használt növényi alapanyagok	17
2. ÖSSZETETT KIFEJEZÉSEK	18
2.1. Mi az összetett kifejezés?	18
2.2. Felhasználási feltételek	20
2.3. Jelölési rendelkezések	21
2.4. Ellenőrzések	23
3. UTALÁSOK	24
3.1. Mi az utalás?	24
3.2. Felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések	25
3.2.1. Alkoholtartalmú italoktól eltérő élelmiszereken feltüntetett utalások	26
3.2.2. Szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italokon feltüntetett utalások	27
3.2.3. Likőrökön feltüntetett utalások	28
3.2.4. Likőrökön kívüli szeszes italokon feltüntetett utalások	30
3.2.5. Az utalásokra vonatkozó egyéb jelölési szabályok	34
3.3. „Utánzat” szeszesital-aromákra való utalás	36
3.4. Szeszes italok nevére hivatkozó alacsony/zéró alkoholtartalmú italok	37
3.5. Ellenőrzések	39
3.5.1. Az alkoholtartalmú italoktól eltérő élelmiszerek terén	39
3.5.2. A szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italok terén	39
3.5.3. A likőrök terén	40
3.5.4. A likőrökön kívüli szeszes italok terén	40
3.5.5. Az „utánzat” aromák terén	42
3.5.6. Földrajzi jelzésekre való utalások	42
4. KEVERÉKEK	43
4.1. Mik a keverékek?	43
4.2. Felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések	44
4.2.1. Általános szabályok	44
4.2.2. Szeszesital-kategóriának megfelelő keverékek	45
4.3. Ellenőrzések	45

5. ELEGYEK	46
5.1. Mik az elegyek?	46
5.2. Felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések	47
5.3. Ellenőrzések	48
6. ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATOK	48
6.1. Összetett kifejezések	48
6.2. Utalások	49
6.3. Keverékek	49
6.4. Elegyek	50

Jelölések és rövidítések táblázata

%(V/V)	Alkoholtartalom térfogatszázalékban
CT	Összetett kifejezés (a magyar változat nem használja ezt a jelölést)
EAAO	Mezőgazdasági eredetű etil-alkohol (a magyar változat nem használja ezt a jelölést)
FIC (FIC rendelet)	1169/2011/EU rendelet a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról
FJ	Földrajzi jelzés
QUID	Az összetevők mennyiségi jelölése
SDR	(EU) 2019/787 rendelet (a szeszes italokról szóló rendelet)
§	Ezen útmutató pontja (a magyar változat nem használja ezt a jelölést)
#	Az útmutató példákat bemutató keretes rovatának száma

1. A SZESZES ITALOKRA VONATKOZO ALTALANOS JELÖLÉSI SZABALYOK

3. cikk 1., 4. és 8. pont	Fogalommeghatározások
4. cikk 1., 2., 3. és 4. pont	Technikai meghatározások és követelmények
9., 10. és 13. cikk	Előírt nevek és egyéb jelölési rendelkezések

1.1. Horizontális rendelkezések (FIC rendelet)

Az (EU) 2019/787 rendelet ⁽¹⁾ (a továbbiakban: SDR) 9. cikke szerint „ha e rendelet másként nem rendelkezik ⁽²⁾, az uniós piacon forgalmazott szeszes italoknak meg kell felelniük az 1169/2011/EU rendeletben ⁽³⁾ előírt megjelenítésre és jelölésre vonatkozó követelményeknek”.

Az SDR-ben meghatározott *lex specialis* kifejezett rendelkezésének kivételével az 1169/2011/EU rendeletben (a továbbiakban: FIC rendelet) bármely élelmiszerre meghatározott megjelenítési és jelölési szabályok magukra a szeszes italokra és akkor is alkalmazandók, ha azok élelmiszerekben találhatóak.

A horizontális uniós élelmiszer-jelölési jogszabályban (FIC rendelet) meghatározott, a szeszes italok tekintetében is kiemelkedő fontosságú alapelvek között szerepel, hogy az élelmiszerekre vonatkozó tájékoztatás nem lehet megtévesztő, hanem annak pontosnak, egyértelműnek és a fogyasztók számára könnyen érthetőnek kell lennie ⁽⁴⁾.

A fogyasztók tájékoztatása legyen pontos, nem megtévesztő és könnyen érthető.

Ebben az összefüggésben érdemes emlékeztetni arra, hogy bizonyos összetevőknek (összetevőcsoportoknak) a FIC rendelet 9. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerinti kötelező mennyiségi jelölése – az említett rendelet 22. cikkével és VIII. mellékletével összefüggésben értelmezve – szintén a szeszes italokra alkalmazandó horizontális szabályok közé tartozik.

A QUID szabályok a FIC rendeletben foglaltak szerint vonatkoznak a szeszes italokra, mivel az SDR nem tér el kifejezetten ezektől.

1.2. A szeszes italokról szóló rendeletet szabályozó elvek

Az (EU) 2019/787 rendelet ugyanarra a hagyományosan **liberális elvre** támaszkodik, amelyet még az 1576/89/EGK tanácsi rendeletben ⁽⁵⁾ határoztak meg, és amelyre a 110/2008/EK rendelet ⁽⁶⁾ megalkotásakor is támaszkodtak:

Minden szeszes ital forgalomba hozható az uniós piacon, amennyiben az általános élelmiszerjognak megfelelően állítják elő és megfelelően jelölik.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/787 rendelete (2019. április 17.) a szeszes italok meghatározásáról, leírásáról, megjelenítéséről, jelöléséről, a szeszes italok elnevezésének használatáról az egyéb élelmiszerek megjelenítése és jelölése során, a szeszes italok földrajzi árujelzőinek oltalmáról, a mezőgazdasági eredetű etil-alkohol és desztillátumok használatáról az alkoholtartalmú italokban, valamint a 110/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 130., 2019.5.17., 1. o.).

⁽²⁾ Ez volt a helyzet már a 110/2008/EK rendelet esetében is, amely számos jelölési rendelkezésben hivatkozik azon 2000/13/EK irányelv horizontális szabályaira, amelyet 2014. december 13-tól hatályon kívül helyezett és felváltott a FIC rendelet.

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1169/2011/EU rendelete (2011. október 25.) a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 304., 2011.11.22., 18. o.).

⁽⁴⁾ Lásd a FIC rendelet 7. cikkét.

⁽⁵⁾ A Tanács 1576/89/EGK rendelete (1989. május 29.) a szeszes italok meghatározására, megnevezésére és kiszérésére vonatkozó általános szabályok megállapításáról (HL L 160., 1989.6.12., 1. o.).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 110/2008/EK rendelete (2008. január 15.) a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kiszéréséről, címkézéséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról és az 1576/89/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 39., 2008.2.13., 16. o.).

Más szóval semmilyen szeszes ital – illetve egyéb élelmiszer – nincs kitiltva az uniós piacról, amennyiben megfelel az előállításához előírt követelményeknek, fogyasztása biztonságos és megfelelő tájékoztatást nyújt a fogyasztók számára.

A szeszes italokat illetően azonban e liberális elvnek együtt kell léteznie az uniós jogban azon **előírt nevek** terén biztosított **fokozott oltalommal**, amelyek vagy meghatározott **kategóriák** számára fenntartott nevek, vagy **földrajzi jelzések**.

A szeszes italok előírt nevei (kategóriák és földrajzi jelzések) különleges oltalomban részesülnek.

A szeszesital-kategóriák és a földrajzi jelzések hírnevének védelme, valamint a fogyasztók megtévesztésének megelőzése érdekében az SDR védi az egyértelműen meghatározott termékeket az alkalmazandó szigorú előállítási kritériumokat nem teljesítő származtatott termékek megjelenítésében való jogellenes felhasználással szemben.

Ennek megfelelően az élelmiszer-vállalkozók (pl. gyártók, importőrök) kötelesek gondosan mérlegelni az SDR-ben meghatározott jelölési rendelkezéseket, mielőtt bármilyen szeszes italt vagy szeszes italra hivatkozó élelmiszert forgalomba hoznak az uniós piacon.

Különös figyelmet kell fordítani az előírt nevek (10. cikk), az összetett kifejezésekre (11. cikk), az utalásokra (12. cikk) és a többek között a keverékekre és elegyekre vonatkozó egyéb jelölési rendelkezésekre (13. cikk).

1.3. Előírt nevek

Az uniós élelmiszerjog nem rendelkezik kötelező termékmeghatározásokról, kivéve az olyan vertikális uniós jogszabályok esetét, mint az SDR.

Az 1576/89/EGK tanácsi rendelet és a 110/2008/EK rendelet egyaránt fokozott oltalmat biztosított mind a kereskedelmi megnevezések, mind a földrajzi jelzések tekintetében annak előírásával, hogy az EU-ban forgalmazott valamennyi szeszes italon egyértelműen meghatározott név szerepeljen.

A jelenlegi SDR ugyanezt a megközelítést követi.

Emellett a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló FIC rendelet szövegéhez való igazodás érdekében a jogalkotó úgy határozott, hogy a „kereskedelmi megnevezés” helyébe az „előírt név” kifejezés lép, amelynek meghatározása:

- a FIC rendelet 2. cikke (2) bekezdésének n) pontja szerint „egy élelmiszernek a rá alkalmazandó uniós rendelkezésekben előírt neve [...]”; és
- az SDR 3. cikkének 1. pontja szerint „az a név, amely alatt a szeszes italt forgalomba hozzák”.

Ezen túlmenően, a FIC rendelet 17. cikkének (1) bekezdése szerint „az élelmiszer megnevezése annak előírt neve. Ilyen név hiányában az élelmiszer megnevezése a szokásos neve, vagy amennyiben nincs szokásos neve vagy a szokásos nevet nem használják, az élelmiszer leíró nevét kell feltüntetni.” Ugyanezen rendelkezés (4) bekezdése kimondja, hogy „az élelmiszer nevét nem helyettesítheti szellemi tulajdonként védett név (⁷), márkanev vagy fantáziánév”.

Végül a FIC rendelet 13. cikkének (1) bekezdésével összhangban a szeszes italok előírt nevét mint az élelmiszerekkel kapcsolatos bármely más kötelező tájékoztatást „**feltűnő helyen kell megjeleníteni úgy, hogy könnyen láthatók, jól olvashatók és adott esetben letörőhetetlenek legyenek. Nem rejtethik el, tehetik kivételként, vonhatják el róluk a figyelmet vagy szakíthatják meg azokat más írott vagy képi anyaggal vagy bármilyen egyéb közbeiktatott anyaggal**”.

Visszatérve az SDR különös rendelkezéseire, a 10. cikk a következő előírt nevek használatát rendeli el a szeszes italok leírásában, megjelenítésén és jelölésén:

a) **KÖTELEZŐ:**

10. cikk (2) bekezdés: a szeszes italok azon **kategóriájának neve**, amelynek a követelményeit teljesíti (vagy az adott kategóriához engedélyezett bármely más előírt név);

Ha az ital megfelel egy adott szeszesital kategóriára megállapított valamennyi követelménynek, fel kell tüntetni rajta a vonatkozó előírt nevet.

⁽⁷⁾ Az SDR 10. cikke (5) bekezdésének a) pontja szerint a szeszes ital előírt neve kiegészíthető vagy helyettesíthető egy szeszes italra vonatkozó földrajzi jelzéssel.

10. cikk (3) bekezdés: a „szeszes ital” előírt név, ha nem felel meg az I. mellékletben felsorolt szeszesital-kategóriák egyikére vonatkozó követelményeknek sem, de továbbra is megfelel a szeszes italok 2. cikk szerinti fogalommeghatározásának és követelményeinek;

Ha egy ital nem felel meg egyik szeszesital-kategória követelményeinek sem, de megfelel a „szeszes ital” általános meghatározásának, fel kell tüntetni rajta a „szeszes ital” köznevesült elnevezést.

b) **FAKULTATÍV:**

10. cikk (4) bekezdés: a szeszes italok **egy vagy több kategóriájának előírt nevei**, ha az I. mellékletben meghatározott szeszes italok kategóriái közül egynél több követelményeinek is megfelel;

#01 – Példák az engedélyezett jelölésre:

1. A **Brandy** forgalomba hozható **borpárlat** elnevezéssel is, ha az I. melléklet 4. és 5. kategóriájára vonatkozó követelményeknek egyaránt megfelel
2. A **Sambuca** forgalomba hozható **likőr** elnevezéssel is, mivel a Sambuca szükségszerűen megfelel az I. melléklet 33. és 36. kategóriájára vonatkozó követelményeknek is
3. A **Gin** forgalomba hozható **boróka ízesítésű szeszes ital** elnevezéssel is, ha az I. melléklet 19. és 20. kategóriájára vonatkozó követelményeknek egyaránt megfelel

10. cikk (5) bekezdés a) pont: a III. fejezetben említett **földrajzi jelzés**, amely **kiegészítheti vagy helyettesítheti** az előírt nevet;

#02 – Példák az engedélyezett jelölésre:

1. A **Cognac** forgalomba hozható **Cognac** vagy **eau-de-vie de Cognac** elnevezéssel is
2. A **Cassis de Dijon** forgalomba hozható **Cassis de Dijon** vagy **Crème de Cassis de Dijon** elnevezéssel is

10. cikk (5) bekezdés b) pont: a „likőr” vagy „tejszínlikőr” kifejezést magában foglaló **összetett kifejezés**, amely **helyettesítheti** az előírt nevet, eltérve a 10. cikk (6) bekezdésének c) pontjától, amely szerint egy összetett kifejezés csak kiegészítheti az előírt nevet (lásd az alábbi 2.1. pontot), amennyiben megfelel az I. melléklet 33. kategóriájára (azaz likőrre) meghatározott követelményeknek;

c) **TILOS:**

10. cikk (7) bekezdés első albekezdés: a szeszes italok valamely **kategóriájában** engedélyezett **előírt nevek** és a szeszes italok **földrajzi jelzései nem használhatók olyan** (alkoholtartalmú vagy alkoholmentes) **ital** leírásában, megjelenítésén vagy jelölésén, **amely nem felel meg** az adott kategóriára vagy földrajzi jelzésre meghatározott **követelményeknek** (lásd még az alábbi 3.3. pontot).

Ez a tilalom vonatkozik a „hasonló”, „típusú”, „stílusú”, „készített” vagy „ízű” kifejezésekre is, amelyek célja annak jelzése a fogyasztó számára, hogy az ilyen ital nem tévesztendő össze a hivatkozott szeszes itallal.

E tilalom alól **kivételt** csak a 11. és 12. cikkben és a 13. cikk (2)–(4) bekezdésében meghatározott „összetett kifejezések”, „utalások” és „összetevőlisták” kifejezések képeznek.

Megjegyzés: Az (EU) 2019/787 rendelet a 110/2008/EK rendelet 9. cikkének (4) és (7) bekezdését az SDR új 10. cikkének (7) bekezdésébe vonta össze. Ennélfogva a 10. cikk (7) bekezdésének első albekezdésében foglalt rendelkezés szigorúbbá vált a 110/2008/EK rendelet 9. cikkének (7) bekezdéséhez képest, amely a szeszes ital nevének használatát csak az adott szeszes italhoz meghatározott összes követelményt nem teljesítő **alkoholtartalmú italok** (és **nem** – az új SDR szerinti módon – „**bármely ital**”) esetében tiltotta. E szövegmódosításra a 110/2008/EK rendelet 9. cikkének (4) bekezdésével való összhang biztosítása miatt volt szükség, amely tiltja a szeszesital-kategóriák kereskedelmi megnevezéseinek használatát **bármely más ital leírásához vagy megjelenítéséhez**, kivéve azon szeszes italokat, amelyek esetében e neveket a II. melléklet felsorolja vagy a III. melléklet lajstromozza.

#03 – Példák a tiltott jelölésre:

1. **Whisky** típusú ital
2. **Cognac** ízesítésű ital
3. Zéró alkoholtartalmú **Brandy**
4. Alkoholmentes **Gin**

Megjegyzés: Az (EU) 2019/787 rendelet újdonságot vezetett be a szeszes italok elnevezésére való hivatkozás tekintetében az italoktól eltérő élelmiszerekben. A 10. cikk (7) bekezdésének második albekezdése szerint a valamely szeszes italt utánzó **aromák**, illetve azok **italtól eltérő élelmiszerek** előállításához való felhasználása esetében a megjelenítés és a jelölés során feltüntethetők a **szeszes italok** valamely **kategóriája** tekintetében engedélyezett előírt nevekre való hivatkozások. Az egyetlen feltétel az, hogy a fogyasztót megfelelően tájékoztassák azáltal, hogy ezen előírt neveket az „aroma” vagy más hasonló kifejezés kíséri. A **földrajzi jelzések** nevei azonban **nem használhatók** erre a célra.

#04 – Példák az engedélyezett jelölésre (kategóriák) szeszes italt utánzó aroma használata esetén:

1. **Rum** íz sütéshez – **Rum ízesítésű** sütemény – vagy – Ananász szósz **rum ízzel**
2. **Gin** íz – **Gin ízesítésű** jégkrém – vagy – Joghurt **gin ízzel**
3. **Whisky** íz – **Whisky ízesítésű** csokoládé – vagy – Cukorka **whisky ízzel**

#05 – Példák a tiltott jelölésre (földrajzi jelzések) (akkor azonban engedélyezett, ha aroma helyett autentikus földrajzi jelzést használnak):

1. **Cognac** élelmiszerízesítő
2. **Ouzo** ízesítésű bonbonok
3. Sütemény **Scotch Whisky** ízzel
4. **Ron de Guatemala** ízesítésű szósz

1.4. Előírt nevek kiegészítésére használható kifejezések

A 10. cikk (6) bekezdésében **tájékoztató jellegű lista** található azon kifejezésekről, amelyek kiegészíthetik a szeszes italok előírt nevét.

Ebben az összefüggésben a „kiegészít” ige nem azt jelenti, hogy az érintett kifejezésnek az előírt név szerves részét kell képeznie. Inkább azt jelzi, hogy kiegészítő elemként feltüntethető a címkén, hogy további leíró információkat adjon a termékről.

Ezért a „kiegészítő kifejezést” nem feltétlenül kell az előírt névvel azonos sorban feltüntetni, hanem a címkén bárhol megjelenhet.

Ennek megfelelően a címkén az alábbiak tüntethetők fel **az előírt névvel együtt:**

- a) „az abban a tagállamban alkalmazandó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezésekben rögzített **név vagy földrajzi hivatkozás** ⁽⁸⁾, amelyben a szeszes italt forgalomba hozzák, feltéve, hogy ez nem téveszti meg a fogyasztót”: e lehetőség a nemzeti szinten szabályozott kifejezések számára van fenntartva, amennyiben léteznek ilyenek. Ez esetben e kifejezések a hazai piacon forgalomba hozott szeszes italok előírt nevét egészíthetik ki. E szeszes italok egy másik tagállamban is forgalomba hozhatók azzal a feltétellel, hogy e másik tagállam fogyasztói tekintetében nem minősülnek megtévesztőnek;

#06 – Példák:

1. **Gammel Dansk** – Dániában általánosan ismert gyomorkeserű, bár Dánián kívül is előállítható
2. **Berliner Gin** vagy **Bodensee Obstler** – a német szabályozás hatálya alá tartozó kifejezések
3. **Korenwijn** – (**vruchten**) **brandewijn** – a hazai piacon forgalomba hozott szeszes italokra vonatkozó holland jog által szabályozott kifejezések

⁽⁸⁾ Ez a rendelkezés nem hivatkozik az SDR III. fejezetében szabályozott földrajzi jelzésekre.

- b) „az 1169/2011/EU rendelet ^(*) 2. cikke (2) bekezdésének o) pontjában meghatározott **szokásos név**, feltéve, hogy ez nem téveszti meg a fogyasztót”: e lehetőség a tagállamokban hagyományosan használt nevek számára van fenntartva még akkor is, ha azokat hivatalosan nem szabályozzák. E nevek kiegészíthetik a nemzeti piacokon forgalomba hozott szeszes italok előírt nevét, amennyiben azokat a fogyasztók elfogadják anélkül, hogy a név további magyarázatra szorulna;

#07 – Példák:

1. **Rakia:** Bulgáriában általánosan használt kifejezés bizonyos szeszes italok esetében
2. **Schnaps – Klarer:** Németországban és Ausztriában általánosan használt kifejezések bizonyos szeszes italok esetében
3. **Brännvin** vagy **sprit:** Svédországban általánosan használt kifejezések
4. **Viski:** Észtországban általánosan használt kifejezés a whisky esetében
5. **Nalewka:** Lengyelországban általánosan használt kifejezés a növényi anyagok mezőgazdasági eredetű etil-alkoholban, mezőgazdasági eredetű desztillátumokban vagy szeszes italokban történő kivonatolásával készített szeszes italok esetében

- c) az SDR „11. és 12. cikkének megfelelő **összetett kifejezés** vagy **utalás**” (likőrökön) (a szeszes ital nevének a „likőr” vagy „tejszínlikőr” kifejezéssel való kombinációjából eredő összetett kifejezések kivételével, amely a 10. cikk (5) bekezdésének b) pontjában foglalt rendelkezéssel összhangban helyettesítheti az előírt neveket).

Megjegyzendő, hogy a 11. cikk (2) bekezdésével összhangban az „alkohol”, a „szesz”, az „ital”, a „szeszes ital” és a „víz” kifejezések nem alkothatják egy alkoholtartalmú italt leíró összetett kifejezés részét, kivéve, ha e kifejezések szerves részét képezik az összetett kifejezésben említett szeszesital-kategória előírt nevének. Ennélfogva egy összetett kifejezés semmilyen esetben nem írható úgy, hogy az a „szeszes ital” köznevesült elnevezés részét képezze;

#08 – Példák az engedélyezett jelölésre:

1. **Szeszes ital**
Gabonapárlat és gyömbér („szeszes ital” előírt név összetett kifejezéssel kiegészítve)
2. **Csokoládé tejszínlikőr (likőr)**
rum illatú („csokoládé tejszínlikőr” előírt név utalással kiegészítve)

#09 – Példák a tiltott jelölésre (kifejezések, amelyek nem képezhetik összetett kifejezések részét):

1. **Gyömbéres Whisky szeszes ital**
2. **Rum víz**

- d) „az »elegy«, az »elegyítés« vagy az »elegyített« kifejezés, feltéve, hogy a szeszes italt a 3. cikk 11. pontjával összhangban elegyítéssel állították elő”;

Megjegyzés: ez a megjelölés a 13. cikk (3a) bekezdésében említett esetben kötelező

#10 – Példák az engedélyezett jelölésre:

1. **Elegyített Whisky** („Whisky” előírt név + kiegészítő kifejezés)
2. **Rumok elegye** („Rum” előírt név + kiegészítő kifejezés)

#11 – Példák a tiltott jelölésre:

1. **Elegyített szeszes ital***
2. **Whisky és Vodka elegye***

* A 3. cikk 11. pontja szerint az „elegyítés” két vagy több, **azonos kategóriába tartozó olyan szeszes ital** összekeverése, amelyek összetételében csak az ott megjelölt kisebb eltérések vannak. Ezért a köznevesült „szeszes ital” (azaz a szeszesital-kategóriákba nem tartozó), illetve a különböző kategóriákba tartozó szeszes italok nem jelölhetők elegyként.

^(*) A FIC rendelet 2. cikke (2) bekezdésének o) pontja: „szokásos név”: az élelmiszer értékesítésének helye szerinti tagállamban az élelmiszer nevéként a fogyasztók által elfogadott név, amely név nem igényel további magyarázatot.

- e) „a »**keverék**«, a »**kevert**« vagy a »**kevert szeszes ital**« kifejezés, feltéve, hogy a szeszes italt keveréssel állították elő a 3. cikk 9. pontjával összhangban”;

Megjegyzés: ez a megjelölés a 13. cikk (3) bekezdésében említett esetben kötelező

<p>#12 – Példák az engedélyezett jelölésre:</p> <ol style="list-style-type: none"> Rum és Gin (alkoholtartalmú összetevők listája) Vegyes szeszes ital („szeszes ital” előírt név + kiegészítő kifejezés) Szeszes ital (előírt név) Rum és Gin keveréke (alkoholtartalmú összetevők listája + kiegészítő kifejezés)
<p>#13 – Példák a tiltott jelölésre:</p> <ol style="list-style-type: none"> Gyümölcspárlat és narancslé Kevert szeszes ital* Aquavit és víz keveréke* <p>* A 3. cikk 9. pontja szerint a „keverés” egy szeszes ital (kategória vagy Fj) összekeverése a következők egyikével vagy közülük többel: egyéb szeszes italok, amelyek nem tartoznak ugyanabba a szeszesital-kategóriába, mezőgazdasági eredetű desztillátumok, mezőgazdasági eredetű etil-alkohol. Ezért a szeszes ital alkoholmentes összetevővel vagy vízzel való összekeverését nem lehet keverékként jelölni.</p>

- f) „a »**száraz**« vagy »**dry**« kifejezés (angolul vagy az EU bármely más hivatalos nyelvén), feltéve, hogy a szeszes italt nem édesítették még az íz lekerekítése érdekében sem”. Az alábbiaknál a következő **kivételek** alkalmazandók:
- „az I. melléklet 2. kategóriája szerinti követelményeknek megfelelő szeszes italok” (azaz **whisky vagy whiskey**), amelyek semmi esetre sem édesíthetők, még az íz lekerekítése céljából sem, és így jelölésük soha nem lehet „száraz” vagy „dry” ⁽¹⁰⁾;
 - „az I. melléklet 20–22. kategóriájában meghatározott különös követelményeknek” megfelelő szeszes italok (azaz **gin, desztillált gin és London gin**), amelyekre továbbra is egyedi édesítési és jelölési szabályokat kell alkalmazni a „száraz” kifejezés használatát illetően (azaz a végtermék legfeljebb 0,1 gramm/liter mennyiségű, inwertcukorban kifejezett hozzáadott édesítőterméket tartalmaz);
 - „a 33. kategória követelményeinek megfelelő szeszes italok” (azaz **likőr**), amelyeket meghatározásuknál fogva édesíteni kell. A „különösen a karcos, a fanyar, a kesernyés, a savanyú vagy a citrus ízzel jellemzett likőrök esetében, függetlenül az édesítésük fokától” az előírt nevet a „száraz” vagy „dry” kifejezés egészítheti ki ((17) preambulum-bekezdés). A „száraz” kifejezésnek a likőrök leírásában, megjelenítésén és jelölésén való használata ugyanis nem alkalmas a fogyasztó megtévesztésére, mivel besorolásukhoz a likőröknek minimális cukortartalommal kell rendelkezniük.

<p>#14 – Példák az engedélyezett jelölésre:</p> <ol style="list-style-type: none"> Száraz almaborpárlat (ha nem édesítik, még az íz lekerekítése céljából sem) Száraz gin (ha a hozzáadott édesítőtermékek nem haladják meg a 0,1 gramm/liter értéket) Triple Sec likőr (ha a likőrt pl. karcos vagy fanyar íz jellemzi)
<p>#15 – Példák a tiltott jelölésre:</p> <ol style="list-style-type: none"> Száraz whisky (soha nem lehetséges, mivel minden whisky esetében tilos az édesítés) Száraz brandy (ha a brandyt az íz lekerekítése céljából édesítették)

1.5. Élelmiszerekkel kapcsolatos önkéntes tájékoztatás (FIC rendelet)

A fentiekén túlmenően, a FIC rendelettel összhangban, **élelmiszerekkel kapcsolatos önkéntes tájékoztatás** ⁽¹¹⁾ biztosítható a szeszes italok leírásában, megjelenítésén és jelölésén.

⁽¹⁰⁾ Ugyanez a kivétel érvényes analógia útján azokra a szeszes italokra vonatkozó földrajzi jelzésekre is, amelyek műszaki dokumentációja/termékleírása tiltja az édesítést, még az íz lekerekítése céljából is (pl. Pálinka): mivel az érintett földrajzi jelzéshez tartozó szeszes italok egyikét sem édesítik, megtévesztő lenne bármelyiküket „száraz” jelöléssel ellátni.

⁽¹¹⁾ Lásd a FIC rendelet V. fejezetét.

A FIC rendelet 36. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy „az élelmiszerekkel kapcsolatos, önkéntes alapon nyújtott tájékoztatásnak a következő követelményeknek kell megfelelnie:

- a) nem lehet megtévesztő a fogyasztók számára, ahogyan azt a 7. cikk is előírja;
- b) nem lehet bizonytalan értelmű vagy zavart keltő a fogyasztók számára; és
- c) adott esetben vonatkozó tudományos adatokon kell alapulniuk”.

Az **önkéntes tájékoztatás** olyan kifejezéseket foglalhat magában, mint a „finom”, „extra”, „prémium”, „deluxe”, „100 % tisztaságú gabona”, „superior”, „boros hordóban érlelt”, „öreg hordóban érlelt”, „sherry hordóban érlelt” ⁽¹²⁾, „stout/sörös hordóban készre kezelt” stb.

A szeszes italnak a teljes érlelési időszakban vagy annak egy részében egy másik **szeszes ital** érleléséhez korábban használt fahordókban történő tárolására utaló kifejezések nem tekinthetők pusztán a FIC rendelet 36. cikke szerinti önkéntes tájékoztatásnak, ellentétben pl. a boros és sörös hordókra való utalásokkal. Ez az SDR 10. cikke (7) bekezdésének első albekezdésében foglalt azon tilalomnak tudható be, miszerint tilos a szeszes italok nevét az SDR-ben vagy adott FJ műszaki dokumentációban/termékleírásban meghatározott követelményeket nem teljesítő bármely ital leírásában, megjelenítésén és jelölésén használni. Az e tilalom alól engedélyezett egyedüli kivétel az összetett kifejezéseknek, az utalásoknak és az összetevőlistáknak az SDR 11. és 12. cikkében, illetve 13. cikkének (2)–(4) bekezdésében szabályozott jelölésével kapcsolatos. Ezért az SDR 12. cikkének (3a) bekezdése ⁽¹³⁾ szerinti utalásnak minősül az olyan szeszes italra való hivatkozás, amelynek fahordójában később egy másik szeszes italt érleltek (lásd az alábbi 3.2.4.2. pontot).

Megjegyzés: E szakasz nem vonatkozik egy szeszes italra vonatkozó FJ műszaki dokumentációjában/termékleírásában megengedett kifejezésekre, amelyek kiegészíthetik a földrajzi jelzést, feltéve, hogy ez a 10. cikk (5) bekezdésének a) pontja értelmében nem a fogyasztó megtévesztése.

Megjegyzés: Érdemes emlékeztetni arra, hogy egyes szeszesital-kategóriák (különösen az I. melléklet 1–14. kategóriája) esetében nem végezhető ízesítés, színezés, édesítés vagy alkohol hozzáadása: e követelmények nem kerülhetők meg olyan fahordókban történő érleléssel, amelyek korábbi tartalmát nem távolítottak el teljesen. Mindazonáltal a korábban egy másik alkoholtartalmú italt tartalmazó üres fahordókban végzett tárolás nem minősül ízesítésnek, és a szeszes ital jelölésén az ilyen gyakorlatra való hivatkozásnak kizárólag arra kell irányulnia, hogy tájékoztassa a fogyasztót az alkalmazott tárolóedény típusáról, és meg kell felelnie a FIC rendelet 7. cikkének és az SDR 21. cikkének. Emellett a szeszes ital földrajzi jelzését illetően az ilyen gyakorlat jelölésének összhangban kell állnia a műszaki dokumentációban/termékleírásban az ilyen mutatók bármely földrajzi jelzésnél való használatához előírt követelményekkel.

Mivel az SDR nem szabályozza az önkéntes információk használatát a szeszes italok megjelenítésén, leírásában és jelölésén, a FIC rendelet általános rendelkezéseit kell alkalmazni.

A FIC rendelet 7. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Az élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatás nem lehet megtévesztő, különösen:

- a) az élelmiszer jellemzői és különösen annak jellege, azonossága, tulajdonságai, összetétele, mennyisége, eltarthatósága, származási országa vagy eredetének helye, előállításának vagy termelésének módja tekintetében;
- b) az élelmiszer olyan hatással vagy tulajdonsággal való felruházása révén, amellyel az nem rendelkezik;
- c) annak sugallása révén, hogy az élelmiszer különleges tulajdonságokkal rendelkezik, ha a szóban forgó tulajdonságokkal minden hasonló élelmiszer rendelkezik, különösen bizonyos összetevők és/vagy tápanyagok jelenlétének vagy hiányának kifejezett kiemelésével;
- d) oly módon, hogy a termék megjelenése, a leírás vagy a képi ábrázolások a fogyasztó számára egy bizonyos élelmiszer vagy összetevő jelenlétét sugallják, noha valójában az élelmiszer egyik természetes alkotóelemét vagy szokásosan felhasznált összetevőjét más alkotóelemmel, illetve összetevővel helyettesítették.”

⁽¹²⁾ Amennyiben egy szeszes ital leírásában, megjelenítésén és jelölésén olyan (szeszes ital vagy bor) FJ szerepel, amelynek fahordóját az adott szeszes ital tárolására használták, nagyon fontos, hogy az élelmiszer-vállalkozó objektív elemek alapján bizonyíthassa, hogy azt a hordót korábban valóban az említett FJ érleléséhez használták.

⁽¹³⁾ Az (EU) 2019/787 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a szeszes italok előírt neveire vagy a szeszes italokra vonatkozó földrajzi jelzésekre tett utalások fogalom meghatározása, valamint az ezen utalásoknak az utalás tárgyát képező szeszes italoktól eltérő szeszes italok leírásában, megjelenítésén és jelölésén való használata tekintetében történő módosításáról szóló, 2021. július 6-i (EU) 2021/1465 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet vezette be (HL L 321., 2021.9.13., 12. o.).

Az illetékes nemzeti hatóságok felelősek az uniós jogszabályok végrehajtásáért és ennek megfelelően esetről esetre meg kell vizsgálniuk, hogy az ilyen önkéntes tájékoztatás alkalmazása a szeszes italok címkéjén megfelel-e a vonatkozó uniós jogszabályoknak.

Ennek a vizsgálatnak tehát figyelembe kell vennie többek között azt, hogy az alkalmazott kifejezések:

- leírják-e a termék valódi jellegét és sajátos jellemzőit (pl. valamilyen különös előállítási jellemző megemlítésével);
- leírják-e azokat a termelési jellemzőket, amelyeket a szeszesital-kategória előállítására vagy a földrajzi jelzésre vonatkozó követelmények lehetővé tesznek (az SDR I. mellékletében vagy a vonatkozó műszaki dokumentációban/termékleírásban rögzítve);
- leírják-e azokat a termelési jellemzőket, amelyeket a hivatkozott élelmiszer-kategória előállítására vagy a földrajzi jelzésre vonatkozó követelmények lehetővé tesznek (pl. borászati termékek vagy sörök földrajzi jelzései);
- helyesen hivatkoznak-e a földrajzi jelzésre (pl. sherry hordók esetén arról, hogy azokat az illetékes ellenőrző és tanúsító szerv megfelelőnek nyilvánította);
- megkülönböztetik-e az adott termék különleges tulajdonságait más (hasonló) termékektől, amelyekkel az adott termék összetéveszhető;
- nem megtévesztőek-e a megcélzott fogyasztók számára.

Ezért ha bizonyos kifejezéseket egy szeszes italra vonatkozóan önkéntes tájékoztatásként használnak, az élelmiszer-vállalkozónak tudnia kell bizonyítani, hogy a szeszes ital a minőség, az anyagi érték, az előállítási mód vagy az érlelési idő tekintetében olyan sajátos jellemzőkkel rendelkezik, amelyek megkülönböztetik az ugyanazon kategória minimumkövetelményeinek megfelelő szeszes italoktól.

#16 – Példák az engedélyezett jelölésre és az önkéntes tájékoztatás használatának feltételeire:

1. **Fine Kirsch** vagy **Edelkirsch** a hullott gyümölcs helyett az emberi fogyasztásra szánt gyümölcs kizárólagos felhasználását jelezheti
2. **bio Mirabella szilva** jelzi az ökológiai termesztésű gyümölcs vagy az ellenőrzött integrált gazdálkodásból származó gyümölcs kizárólagos használatát az (EU) 2018/848 rendelet ⁽¹⁴⁾ rendelkezéseinek megfelelően, továbbá hogy a szeszes ital ökológiai minősítéssel rendelkezik
3. **Brandy**
superior vagy **prémium** jelezheti például a különösen hosszú érlelési időszakot
4. **Single Malt Whisky**

A **Chardonnay boros hordóban érlelt** azt jelezheti, hogy a whisky elegendő időt töltött egy korábban chardonnay bor érlelésére használt hordóban ahhoz, hogy ennek hatása legyen a szeszes ital érzékszervi jellegére*

* Az I. melléklet 2.a) pontjának iii. alpontja szerint (whisky vagy whiskey) a végső párlat érlelését legfeljebb 700 liter űrtartalmú fahordókban kell végezni. Mivel a fahordó típusa nincs meghatározva, a whisky/whiskey különleges érzékszervi jellemzőinek biztosítása érdekében újra fel lehet használni azokat a hordókat, amelyekben más alkoholtartalmú italokat érleltek.

#17 – Példák a tiltott jelölésre és az önkéntes tájékoztatás jogszerűtlen használatára:

Whisky

habzóboros hordóban készre kezelve

nem megengedett, mert a habzóboroknál csak a palackos vagy nyomás alatti tartályos erjesztés biztosítja buborékképződés útján a csendes bor pezsgővé történő átalakítását

Megjegyzés: A szeszes ital érleléséhez használt hordótípus esetén egy ortalom alatt álló névre való hivatkozás csak az adott hordótípusra vonatkozó fogyasztói tájékoztatás célját szolgálhatja, és meg kell felelnie az SDR 21. cikkében és a FIC rendelet 7. és 36. cikkében foglalt követelményeknek.

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/848 rendelete (2018. május 30.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 150., 2018.6.14., 1. o.).

1.5.1. Az előállítás során felhasznált élelmiszer neve

A szeszes ital **előállítása során** egy szeszesital-kategóriára vonatkozóan az I. mellékletben, FJ esetén pedig a műszaki dokumentációban/termékleírásban megállapított követelményekkel összhangban **felhasznált élelmiszer** neve **önkéntes tájékoztatásként** feltüntethető a szeszes ital megjelenítésén, leírásában és jelölésén is ⁽¹⁵⁾.

Amint az később látható lesz (lásd az alábbi 2.1. pontot), egy szeszes ital előírt nevének és az előállításához előírt/engedélyezett élelmiszer nevének kombinációja **nem** minősül **összetett kifejezésnek** a 3. cikk 2. pontja szerint, amelynek értelmében az a szeszes ital nevének és (többek között) „egy vagy több, **az adott szeszes ital I. melléklet szerinti előállításához fel nem használt élelmiszer**” elnevezésének a kombinációja.

A szeszes ital előállítása során felhasznált élelmiszer/élelmiszerek neve feltüntethető annak érdekében, hogy tájékoztassa a fogyasztót a sajátos érzékszervi jellemzőket biztosító nyersanyag(ok)ról, azzal a feltétellel, hogy a feltüntetés valós, pontos és a fogyasztó számára nem megtévesztő.

Ez esetben az előírt név továbbra is a szeszesital-kategória vagy a FJ műszaki dokumentáció/termékleírás szerint megengedett név.

#18 – Példák a szeszes ital előállításához felhasznált egy vagy több fő élelmiszer engedélyezett feltüntetésére:

1. Komlóval desztillált gin	– Rebarbarával és gyömbérrel desztillált gin*
2. Őszibaracklikőr – Kávélíkiőr	– Csokoládé tejszínlikőr (likőr)**
3. Kávé Advocaat likőrrel	– Tojáslíkiőr speculoos keksszel***

* Az I. melléklet 21.a) pontjának i. alpontja szerint a desztillált gin mezőgazdasági eredetű etil-alkohol borókabogyóval és egyéb természetes növényi anyagokkal együtt végzett desztillálásával állítható elő, feltéve, hogy a borókaíz dominál. Ezért az ilyen természetes növényi anyagok nevei használhatók a „desztillált gin” előírt név kiegészítésére. A természetes növényi anyagnak nem minősül egyéb élelmiszerek, mint a „pattogatott kukorica” csakis az „összetett kifejezések” esetében előírt feltételek szerint egészíthetik ki a „desztillált gin” előírt nevet.

Megjegyzés: Az I. melléklet 20.a) pontja csak a borókabogyó természetes növényi anyagokként történő felhasználását teszi lehetővé a gin előállítása során. Ezért az egyéb természetes növényi anyagok ginhez való hozzáadását összetett kifejezésként kellene jelölni (azaz a megfelelő előírt nevet ugyanabban a látómezőben kell feltüntetni).

** Az I. melléklet 33.a) pontja szerint a 11. cikk, a 12. cikk és a 13. cikk (4) bekezdésének sérelme nélkül a „likőr” előírt név kiegészíthető annak az aromának vagy élelmiszernek a nevével, amely a szeszes ital domináns ízét adja, feltéve, hogy a szeszes ital ízét olyan ízesítő élelmiszerekből, aromakészítményekből vagy természetes aromaanyagokból nyerik, amelyre az aroma vagy élelmiszer neve hivatkozik és amelyet aromaanyagok csak szükség esetén egészítenek ki az adott nyersanyag ízének megerősítése érdekében.

*** Az I. melléklet 39.c) és 40.c) pontja szerint a tojáslíkiőr vagy Advocaat és a tojásos likőr – többek között – ízesítő élelmiszerek, példáulul kávé és speculoos keksz felhasználásával is előállítható.

1.6. Az etil-alkohol vagy a desztillátumok nyersanyagai

A 13. cikk (1) bekezdése szigorúbb szabályokat ír elő a lepárlásra használt mezőgazdasági nyersanyagokra:

„A szeszes ital leírása, megjelenítése és jelölése csak akkor hivatkozhat az adott szeszes ital előállításához felhasznált mezőgazdasági eredetű etil-alkohol vagy mezőgazdasági eredetű desztillátumok előállításához felhasznált nyersanyagokra, amennyiben az adott etil-alkoholt vagy ezeket a desztillátumokat kizárólag ezekből a nyersanyagokból nyerték. Ebben az esetben a mezőgazdasági eredetű etil-alkohol vagy a mezőgazdasági eredetű desztillátum valamennyi típusát a tiszta alkohol mennyisége szerinti csökkenő sorrendben kell megemlíteni.”

⁽¹⁵⁾ A szeszes ital előállítása során felhasznált alkohol nyeréséhez lepárolt nyersanyag(ok) neve azonban nem, amely(ek)re inkább a 13. cikk (1) bekezdésének rendelkezései vonatkoznak (lásd az alábbi 1.6. pontot).

A szeszes ital csak akkor hivatkozhat az előállítás során felhasznált alkohol nyeréséhez desztillált **nyersanyagok** nevére, ha **kizárólag ezek a desztilláláshoz felhasznált nyersanyagok**.

A felhasznált **összes nyersanyagot csökkenő sorrendben** kell feltüntetni a leírásban, megjelenítésén és jelölésén.

Amennyiben ez a feltétel teljesül, az etil-alkohol vagy desztillátum minden típusát (az előállításukhoz felhasznált mezőgazdasági termék megjelölésével) a szeszes italban lévő tiszta alkohol mennyiségének csökkenő sorrendjében kell feltüntetni.

#19 – Példák az engedélyezett jelölésre:

1. **Szeszes ital:** a szeszes ital köznevesült elnevezése, amely az előállításához desztillált nyersanyag(ok) nevére utal – **Megjegyzés: csak akkor lehetséges, ha a kapott italok megfelelnek a szeszes ital meghatározásának (2. cikk), de nem felelnek meg a szeszesitalok kategóriájára vonatkozó követelményeknek –:**

- a) a **kizárólag nádcukor desztillációjával nyert, de az I. melléklet 1. kategóriája (rum) szerinti követelményeknek meg nem felelő szeszes ital – pl. mert az adott szeszesital-kategóriára megállapított maximális határértéket túllépve édesítették – leírásában, megjelenítésén és jelölésén szerepelhet a „nádcukorból készült szeszes ital” önkéntes feltüntetése**
- b) a **kizárólag agavé és nádcukor desztillációjával nyert és az I. melléklet egyik kategóriája szerinti követelményeknek sem megfelelő szeszes ital leírásában, megjelenítésén és jelölésén szerepelhet az „agavéból és nádcukorból készült szeszes ital” önkéntes feltüntetése**

2. **Gabonapárlat** (3. szeszesital-kategória):

Az SDR I. mellékletének 3.h) pontja szerint a „gabonapárlat” vagy „gabonabrandy” előírt névben a „gabona” kifejezés helyett szerepelhet a szeszes ital előállítása során kizárólagosan használt gabona neve is, pl. „előállítás során használt gabona nevével, pl. „búzapárlat” vagy „zabbrandy”

3. **Borpárlat** (4. szeszesital-kategória):

- a) **kizárólag a hatályos borászati jogszabályoknak megfelelően előállított „chardonnay bor” lepárlásával nyert borpárlat leírásában, megjelenítésében és jelölésében szerepelhet a „Chardonnay borpárlat” önkéntes feltüntetése**
- b) **kizárólag a hatályos borászati jogszabályoknak megfelelően előállított „chardonnay bor” és „merlot bor” lepárlásával nyert borpárlat leírásában, megjelenítésében és jelölésében szerepelhet a „Chardonnay és Merlot borpárlat” önkéntes feltüntetése**

4. **Vodka** (15. szeszesital-kategória):

- a) **kizárólag a gabonafélék erjesztéséből nyert etil-alkohol felhasználásával készült vodka leírásában, megjelenítésében és jelölésében szerepelhet a „gabonavodka” önkéntes feltüntetése**
- b) **kizárólag a gabonafélék és burgonya erjesztéséből nyert etil-alkohol felhasználásával készült vodka leírásában, megjelenítésében és jelölésében szerepelhet a „gabona- és burgonyavodka” önkéntes feltüntetése***

* Az I. melléklet 15.f) pontja szerint a nem kizárólag burgonyából vagy gabonafélékből vagy mindkettőből készített vodka leírásában, megjelenítésén vagy jelölésén jól láthatóan fel **kell** tüntetni a „...-ból/ból készült” feliratot, amelyet a mezőgazdasági eredetű etil-alkohol előállításához használt nyersanyagok neve egészít ki. Ezt a megjelölést az előírt névvel megegyező látómezőben kell feltüntetni.

5. **Gin** (20. szeszesital-kategória):

- a) **kizárólag a gabona lepárlásával nyert etil-alkohol felhasználásával készült gin leírásában, megjelenítésében és jelölésében szerepelhet a „gabonából készült (mezőgazdasági eredetű) etil-alkohollal” önkéntes feltüntetése***;
- b) **kizárólag a búza és árpa lepárlásával nyert etil-alkohol felhasználásával készült gin leírásában, megjelenítésében és jelölésében szerepelhet a(z) „árpából és búzából / búzából és árpából készült (mezőgazdasági eredetű) etil-alkohollal” önkéntes feltüntetése attól függően, hogy melyik mekkora részarányt teszi ki a tiszta alkoholnak ***

* Az I. melléklet 20.a) pontja szerint a **gin** olyan boróka ízesítésű szeszes ital, amelyet **mezőgazdasági eredetű etil-alkohol** borókabogyóval való ízesítésével állítanak elő. Ugyanezen melléklet 19.a) pontja szerint a boróka ízesítésű szeszes ital olyan szeszes ital, amelyet mezőgazdasági eredetű etil-alkoholnak, gabonaszesznek vagy gabonapárlatnak, illetve ezek kombinációjának borókabogyóval való ízesítésével állítanak elő.

6. **Likőr** (33. szeszesital-kategória):

- a) a kizárólag körtéből előállított etil-alkohol vagy desztillátum felhasználásával készült likőr leírásában, kiszereelésén és jelölésén szerepelhet a „**körtéből származó etil-alkohollal készült likőr**”, illetve a „**körtépárlattal készült likőr**” kifejezés;
- b) a körtéből és kajsziarackból származó etil-alkohol felhasználásával készült likőr a „**körtéből és kajsziarackból származó etil-alkohol felhasználásával előállított likőr**” vagy a „**kajsziarackból és körtéből származó etil-alkohollal előállított likőr**” kifejezéssel jelölhető attól függően, hogy a körtéből nyert etil-alkohol és a kajsziarackból nyert etil-alkohol mekkora részarányát teszi ki a tiszta alkoholnak.

Megjegyzés: Itt a mezőgazdasági eredetű etil-alkohol vagy desztillátumok előállítása céljából **alkoholos erjesztést követően desztillált mezőgazdasági termékekre** történik hivatkozás. Az alkoholban kivonatolt vagy a szeszes italhoz annak előállítási követelményei szerint egyéb módon hozzáadott nyersanyagok inkább az „előállítás során felhasznált élelmiszerek” körébe tartoznak, amellyel az előző 1.5.1. pont foglalkozik, míg az olyan élelmiszereket, amelyeket szeszes itallal kombinálnak – noha előállításához nem előírtak/engedélyezettek –, az összetett kifejezések vagy utalások szabályaival összhangban kell feltüntetni.

1.7. **Előírt névként használt növényi alapanyagok**

A 13. cikk (5) bekezdése szerint „az egyes szeszes italok előírt neveként használt növényi alapanyagok nevének használata nem érinti e növényi alapanyagok nevének egyéb élelmiszerek megjelenítése és jelölése során való használatát. Az ilyen nyersanyagok nevét fel lehet használni egyéb szeszes italok leírásában, megjelenítésén és jelölésén, feltéve, hogy az ilyen használat nem téveszti meg a fogyasztót”.

E rendelkezést azért tartották szükségesnek, hogy lehetővé tegyék olyan gyümölcs- vagy növénynevek használatát, amelyeket az SDR előírt névként tart fenn egyes szeszes italokhoz az egyéb élelmiszerek összetevőiként (gyümölcsként vagy növényként, és nem szeszes italként) való megjelenítés és jelölés során.

Ugyanez a lehetőség vonatkozik más szeszes italokra is, amennyiben a leírásban, megjelenítésén és jelölésén egyértelműen szerepel, hogy nem a szeszes italt említik (összetevőként), hanem magát a növényi alapanyagot.

#20 – Példák:

1. **Kirsch** (gyümölcspárlat előírt neve: 9. kategória): A német „Kirsch” (cseresznye) kifejezés az alábbiak esetében használható:
 - a) **cseresznyés sütemény („Kirschkuchen”)** megjelenítése és jelölése akkor is, ha az élelmiszer előállításához nem a szeszes italt, hanem a gyümölcsöt használták;
 - b) **cseresznyelikőr („Kirschlikör”)** leírása, megjelenítése és jelölése akkor is, ha a likőr előállításához nem a szeszes italt, hanem a gyümölcsöt használták, feltéve, hogy nem áll fenn a fogyasztó azon megtévesztésének kockázata, hogy a likőr nem cseresznye (gyümölcs), hanem Kirsch (szeszes ital) felhasználásával készült.
2. **Anis** (a 28. kategóriába tartozó szeszes ital előírt neve): a francia vagy német „anis” kifejezés (ánizsmag vagy ánizs) az alábbiak esetében használható:
 - a) **forrázat („infusion à l’anis”)** megjelenítése és jelölése akkor is, ha az élelmiszer előállításához nem a szeszes italt, hanem a növényt/növényi anyagot használták;
 - b) **ánizslikőr („Liqueur d’anis”)** leírása, megjelenítése és jelölése akkor is, ha előállítását nem a szeszes ital felhasználásával, hanem az ánizs alkoholba és cukorba történő forrázásával végezték feltéve, hogy a fogyasztót tájékoztatják a likőr tényleges gyártásának módjáról.
3. **Tárnicspárlat** (a 18. kategóriába tartozó szeszes ital előírt neve): a „tárnicspárlat” kifejezés (az EU más hivatalos nyelvein készült fordításaival együtt) az alábbiak esetében használható:
 - a) **forrázat („tárnic tea”)** megjelenítése és jelölése akkor is, ha az élelmiszer előállításához nem a szeszes italt, hanem a növényt/növényi anyagot használták;

b) élelmiszerkészítmény, például a **tárnic saláta** megjelenítése és jelölése.

4. **Blutwurz** (a német „Blutwurz” FJ likőrben használt kifejezés): a német „Blutwurz” kifejezés (azaz a vérontófű növény vagy *Potentilla erecta* (L.) Raeusch gyökere) az alábbiak esetében használható:

a) az adott szeszes ital előállításához fő aromaként használt másik **likőr (Blutwurz Likőr)** leírása, megjelenítése és jelölése;

b) **forrázással (vagy kivonatolással és lepárlással) előállított más szeszes ital (pl. Blutwurz Likőr Spirituose)** leírása, megjelenítése és jelölése.

2. ÖSSZETETT KIFEJEZÉSEK

3. cikk 2. pont	Fogalommeghatározás
11. cikk	Felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések

2.1. Mi az összetett kifejezés?

Az összetett kifejezés használata olyan opció, amely lehetővé teszi azon szeszes ital (kategória vagy FJ) leírását, amelyből a termékben található összes alkohol származik, amelyhez más élelmiszereket adnak és amelyek leírásában, megjelenítésén vagy jelölésén így nem szerepelhet az adott kategória vagy FJ előírt neve. Ehelyett a „szeszes ital” ⁽¹⁶⁾ előírt nevet kell használnia, kivéve, ha megfelel azon követelményeknek, amelyek lehetővé teszik a „likőr” vagy „tejszínlikőr” ⁽¹⁷⁾ szavakat tartalmazó összetett kifejezés előírt névként való használatát.

Ha az így kapott termék nem felel meg a szeszes ital meghatározásának és követelményeinek (pl. a 15 % (V/V)-nál alacsonyabb alkoholtartalom miatt ⁽¹⁸⁾), a FIC rendelet 17. cikkével összhangban fel kell tüntetnie a megfelelő alkoholtartalmú ital nevét (**megjegyzés: ami soha nem a márkanév** ⁽¹⁹⁾).

A 3. cikk 2. pontja szerint „**összetett kifejezés**»: az alkoholtartalmú italok leírásának, megjelenítésének és jelölésének vonatkozásában vagy az I. mellékletben meghatározott szeszes italok valamely kategóriájának előírt nevében szereplő kifejezéseknek vagy – amennyiben a végtermék teljes alkoholtartalma az említett szeszes italból származik – egy szeszes ital földrajzi jelzésének és a következők egyikének vagy közülük többnek a kombinációja:

- egy vagy több, valamely alkoholtartalmú italtól eltérő és az adott szeszes ital I. melléklet szerinti előállításához fel nem használt élelmiszer elnevezése vagy ezen elnevezésekből képzett melléknevek;
- a »likőr« vagy a »tejszínlikőr« kifejezés.”

Így mindkét esetben:

- az **alkoholtartalmú összetevő** olyan **szeszesital-kategória vagy FJ** (csak egy), amelyhez egy vagy több élelmiszert (pl. levek vagy más alkoholmentes italok, fűszernövények, fűszerek, cukor, tejtermékek) adnak a végtermék további sajátos érzékszervi tulajdonságainak biztosítása érdekében;

⁽¹⁶⁾ A „vodka” (15. szeszesital-kategória) esetében, ha az SDR I. mellékletének 31.e) pontjával összhangban olyan összetevőket adnak hozzá, amelyek az előállításához használt nyersanyagoktól eltérő domináns ízt adnak neki, az előírt név **kötelezően** „ízésített vodka” vagy „vodka”, bármely domináns íz nevével kiegészítve (31. szeszesital-kategória).

⁽¹⁷⁾ A (likőr) 33. kategória d) pontjának negyedik francia bekezdése szerint „a 3. cikk (2) bekezdésének, a 10. cikk (5) bekezdése b) pontjának és a 11. cikknek a sérelme nélkül a tejet vagy tejterméket tartalmazó likőrök esetében az előírt név lehet »tejszínlikőr«, kiegészítve azon nyersanyag nevével, amely a likőr domináns ízet adja, a »likőr« kifejezéssel együtt vagy anélkül”.

⁽¹⁸⁾ az SDR 2. cikkének c) pontjában foglaltak szerint „az I. melléklet 39. kategóriája követelményeinek megfelelő szeszes italok kivételével”.

⁽¹⁹⁾ A FIC rendelet 17. cikkének (4) bekezdése szerint „az előírt nevet nem helyettesítheti [...] márkanév”.

- a szeszes ital nevével kombinált élelmiszer/élelmiszerek **nem minősülnek sem alkoholt tartalmazó italnak, sem annak előállításához a vonatkozó szabályok szerint szükséges/engedélyezett élelmiszerek;**
- a **kombináció** szükségszerűen **alkoholtartalmú italt** eredményez, azaz vagy egy másik szeszes italt, amelynek 15 % (V/V) az előírt minimális alkoholtartalma, vagy egy 15 % (V/V)-nál kevesebb alkoholt tartalmazó alkoholtartalmú italt;
- a végtermék **összes alkoholjának** az összetett kifejezésben említett **szeszes italból kell származnia** (azaz a végtermék nem tartalmazhat semmilyen más alkoholtartalmú összetevőt, kivéve a végső alkoholtartalmú ital gyártásához felhasznált aromákban, színezékekben vagy egyéb engedélyezett összetevőkben esetleg jelen levő alkoholt – lásd még az alábbi 2.2. pontot).

Megjegyzés: még a „likőr” vagy „tejszínlikőr” kifejezések összetett kifejezésben való használata is kiemeli azt a tényt, hogy édesítő- és/vagy tejtermékeket adtak olyan szeszes italhoz, amelynek előállításához nem vagy legalábbis nem ilyen mennyiségben engedélyezettek.

Az **összetett kifejezések kivételt jelentenek azon szabály alól, amely tiltja a szeszes italok előírt nevének használatát olyan italok leírására, amelyek nem felelnek meg az említett szeszes italokra megállapított valamennyi követelménynek.**

Az összetett kifejezéseket az **egyes élelmiszer(ek) valamely szeszesital-kategóriával vagy földrajzi jelzéssel való kombinálásával** kapott olyan alkoholtartalmú italok **leírására használják, amelyek így már nem lennének jogosultak efféle jelölésre.**

Megjegyzés: Az élelmiszer/élelmiszerek elnevezése az adott élelmiszer(ek)re utaló melléknév használatával is kifejezhető.

Megjegyzés: Összetett kifejezésben a szeszes ital neve és az élelmiszer(ek) neve előtaggal vagy anélkül is kombinálható.

#21 – Példák az engedélyezett összetett kifejezésekre:

1. Scotch Whisky mézzel – Scotch Whisky és méz*
2. Gin és tonik – whisky és kóla – kókuszrum*
3. Törköly fahéjjal és kakaóval*
4. Brandy likőr**
5. Whisky tejszínlikőr**

* Ezen esetekben az összetett kifejezéssel együtt meg kell adni a végtermék (előírt) nevét.

** Ezen esetekben az összetett kifejezés egyben az előírt név is.

A 11. cikk (2) bekezdése kifejezetten kizárja, hogy az alábbi kifejezések egy alkoholtartalmú italt leíró összetett kifejezés részét képezzék (kivéve, ha ezek bármelyike valamely előírt név részét képezi, például „párlat” pl. a „borpárlat” vagy „gyümölcspárlat”, vagy a német „Wasser” kifejezés pl. a Kirschwasser esetében):

- alkohol
- szesz
- ital
- szeszes ital
- víz

E kizárás kiemeli az alkoholtartalmú ital természetes részét képező élelmiszerekre vonatkozó elnevezések használatának tilalmát, és célja a fogyasztók számára megtévesztő gyakorlatok megelőzése is.

Megjegyzés: Például a 20 gramm/liter megengedett határérték feletti mennyiségű édesítőterméket tartalmazó rumon – amely így már nem rum, hanem a „szeszes ital” előírt nevet köteles viselni – nem tüntethető fel a „cukorból készített rum” vagy a „nádcukorból készített rum” összetett kifejezés. Az I. melléklet 1. kategóriája alapján nem engedélyezett egyéb élelmiszerek hozzáadásakor a rum kifejezés olyan összetett kifejezésben is megjelenhet, mint a „rum és fűszerek”. Ellenkező esetben a kapott termék kötelező jelölése lehet pl. „szeszes ital nádcukorral” (annak jelzésére, hogy cukrot adtak hozzá) vagy „nádcukorból készült szeszes ital” (annak jelzésére, hogy cukor lepárlásával készült a szeszes ital, amely azonban nem felel meg a rumra vonatkozó egyéb előállítási követelményeknek).

#22 – Példák a tiltott összetett kifejezésekre:

1. Brandy és alcohol	vagy	Cognac és alcohol
2. Whisky alapú szeszes ital	vagy	Scotch Whisky párlat
3. Rum alapú ital	vagy	Ron de Guatemala ital
4. Nádcukorból készített rum	vagy	Kuba rum és cukor
5. Likőr szeszes ital	vagy	Ír tejszínlikőr szeszes ital
6. Gin víz	vagy	Genever Water

A 10. cikk (6) bekezdésének c) pontja szerint összetett kifejezés csak a szeszes ital előírt nevét egészítheti ki. Ezért **egy összetett kifejezés nem használható szeszes italok előírt nevéként.**

E szabály alól az egyetlen **kivételt** a „likőr” vagy „tejszínlikőr” kifejezést tartalmazó összetett kifejezések jelentik, amelyek a 10. cikk (5) bekezdésének b) pontja szerint **helyettesíthetik az előírt nevet**, feltéve, hogy a kapott ital megfelel az I. melléklet 33. kategóriájára („likőr”) meghatározott követelményeknek.

#23 – Példák a „likőr” vagy „tejszínlikőr” kifejezést tartalmazó engedélyezett összetett kifejezésekre:

1. Vodka liqueur (EN)	–	Irish Whiskey Cream (EN)
2. Wodkalkör – Likör aus/mit Wodka (DE)	–	Berliner Kümmelcream (DE)
3. Liqueur à la vodka (FR)	–	Crème de Cognac (FR)
4. Liquore alla vodka (IT)	–	Crema di Grappa (IT)
5. Licor de vodka (ES)	–	Crema de Orujo de Galicia (ES)
6. Likier na bazie wódki (PL) –	–	Krem na bazie Polskiej Wódki (PL)

A fent felsorolt valamennyi esetben a következőket kell betartani:

- az említett szeszes italnak autentikusnak kell lennie, pl. meg kell felelnie az adott szeszesital-kategória vagy FJ által meghatározott követelményeknek, beleértve minimális alkoholtartalmát is -> azaz nem hígítható vízzel az előírt minimum alá; és
- a gyártása során használt alkohol kizárólag az összetett kifejezésben említett szeszes italból származik (kivéve az adott alkoholtartalmú ital gyártásához felhasznált aromákban, színezékekben vagy egyéb engedélyezett összetevőkben esetleg jelen levő alkoholt) -> azaz nincs egyéb szeszes ital vagy mezőgazdasági eredetű etil-alkohol vagy bármilyen mezőgazdasági eredetű desztillátum hozzáadása; és
- az I. melléklet 33. kategóriájában a „likőr” (azaz 15 % (V/V) minimális alkoholtartalom és legalább 100 gramm/liter édesítőtermék) vagy „tejszínlikőr” (azaz a fentiek mindegyike + tej vagy tejtermékek használata) előírt név használatára vonatkozóan megállapított követelmények.

2.2. Felhasználási feltételek

A 11. cikk (1) bekezdése a szeszes ital (kategória vagy FJ) nevének összetett kifejezésben való használatára a következő feltételeket írja elő:

- az alkoholtartalmú ital gyártása során használt alkohol kizárólag az összetett kifejezésben említett szeszes italból származik, kivéve az adott alkoholtartalmú ital gyártásához felhasznált aromákban, színezékekben vagy egyéb engedélyezett összetevőkben esetleg jelen levő alkoholt; és

- b) *a szeszes italt nem csak víz hozzáadásával hígították, így annak alkoholtartalma nem éri el az I. mellékletben foglalt vonatkozó szeszesital-kategóriára előírt minimális alkoholtartalom-szintet* ⁽²⁰⁾.”

Ezért a szeszes ital nevének összetett kifejezésben való használata csak azzal a feltétellel megengedett, ha:

- a) kizárólag autentikus szeszes italt használtak, mivel a szeszes ital (kategória vagy FJ) neve nem tüntethető fel, ha az a termék, amelyre vonatkozik, nem felel meg az előállítására megállapított összes követelménynek;

Megjegyzés: *más szóval meg kell felelnie az adott szeszesital-kategória vagy FJ műszaki dokumentáció/termékleírás által meghatározott összes követelménynek.*

- b) a végtermékhez az említett szeszes italból származón kívül más alkohol nem adható, kivéve a gyártásához felhasznált aromákban, színezékekben vagy egyéb engedélyezett összetevőkben esetleg jelen levő alkoholt;

Megjegyzés: *más szóval:*

- *az említett szeszes ital nem fosztható meg az alkoholtartalmától (azaz a szeszes italból kivont aromavegyületek nem megengedettek), és*
 - *további etil-alkohol/desztillátumok/egyéb szeszes italok hozzáadása nem végezhető.*
- c) víz hozzáadása csak olyan mértékben megengedett, hogy a szeszes ital továbbra is megőrizze az előírt minimális alkoholtartalmat.

Megjegyzés: *ez a tilalom csak a vízre vonatkozik, mivel a szeszes ital más alkoholmentes folyékony élelmiszerekkel (pl. gyümölcslevekkel, tejtermékekkel) kombinálható, ami nyilvánvalóan szintén azzal a hatással jár, hogy arányosan csökken a végtermék teljes alkoholtartalma.*

2.3. Jelölési rendelkezések

Amennyiben az élelmiszer-vállalkozó úgy dönt, hogy összetett kifejezést használ, nemcsak azt kell megállapítani, hogy a kapott alkoholtartalmú ital megfelel a felhasználási feltételeknek (lásd a fenti 2.1. és 2.2. pontot), hanem a terméket ennek megfelelően kell jelölni.

A 11. cikk (3) bekezdése az alábbi jelölési rendelkezéseket állapítja meg az alkoholtartalmú italokat leíró összetett kifejezésekre, amelyeket:

- „a) azonos típusú, méretű és színű betűkkel kell feltüntetni;
- b) nem szakíthatja meg semmilyen szöveg vagy képi elem, amely nem alkotja részüket;
- c) nem lehet nagyobb méretű betűkkel feltüntetni, mint az alkoholtartalmú ital elnevezésének betűmérete; és
- d) azokban az esetekben, amikor az alkoholtartalmú ital szeszes ital, mindig a szeszes ital előírt nevével együtt, az összetett kifejezéssel azonos mezőben kell feltüntetni, kivéve, ha az előírt nevet a 10. cikk (5) bekezdésének b) pontjával összhangban összetett kifejezés helyettesíti.” ⁽²¹⁾

⁽²⁰⁾ A C-136/96. sz. ügyben, amely egy nem erős whisky (azaz vízzel 40 % alá hígított whisky) értékesítésével kapcsolatos, az EUB elutasította az alperes azon érvét, amely szerint a nem erős whisky „Blended Whisky Spirit” vagy „Spiritueux au Whisky” formában való leírásához jogosult az összetett kifejezésre vonatkozó rendelkezések igénybevételére. Ezen érv elutasításának egyik indoka az volt, hogy az összetett kifejezésekre vonatkozó rendelkezések abban az időben csak a likőrökre vonatkoztak. Mivel a 110/2008/EK rendelet 10. cikkének (1) bekezdése arra irányult, hogy az összetett kifejezésekre vonatkozó rendelkezéseket valamennyi szeszes italra (azaz nem csak a likőrökre) és a földrajzi jelzésekre is kiterjesszék, fennállt annak a veszélye, hogy az olyan leírások, mint a „Scotch Whisky és forrásvíz” összetett kifejezésként használhatók a nem erős „Scotch Whiskies” esetében, mivel a termékben található összes alkohol Scotch Whisky volt. Ez a Scotch Whisky/whisky (és más meghatározott szeszes italok) minimális alkoholtartalmának meghatározására irányuló egész célt meghiúsította volna. Ezért illesztették be a 110/2008/EK rendeletbe a 10. cikk (2) bekezdését (amit az új SDR 11. cikke (1) bekezdésének b) pontja is megerősített), így biztosítva, hogy ne lehessen összetett kifejezéseket használni akkor, ha a meghatározott szeszes italokat egyszerűen a minimális alkoholtartalom alá hígítják; A Bíróság 1998. július 16-i ítélete, C-136/96, The Scotch Whisky Association, ECLI: EU:C:1998:366.

⁽²¹⁾ Az (EU) 2019/787 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a valamely szeszes ital egy vagy több élelmiszerral való kombinálásával előállított szeszes italok jelölése tekintetében történő módosításáról szóló, 2021. május 27-i (EU) 2021/1335 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet vezette be (HL L 289., 2021.8.12., 4. o.).

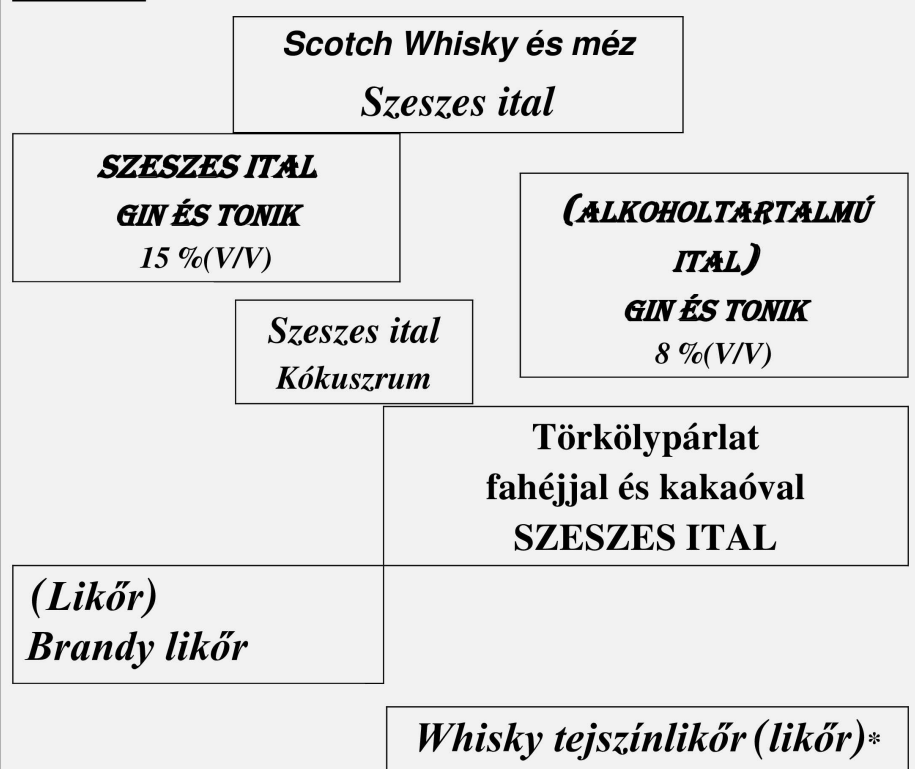
E jelölési rendelkezések célja az alábbiak biztosítása:

- a) és b) pont esetében: az összetett kifejezésben használt szeszes ital neve ne jelenjen meg feltűnőbb módon, mint az azzal kombinált ételmszer neve,
- c) pont esetében: az alkoholtartalmú ital (előírt) neve ne jelenjen meg az összetett kifejezéshez használt betűméretnél kisebb betűmérettel, hogy elkerülhető legyen a fogyasztó megtévesztése a termék tényleges jellegét illetően; és
- d) pont esetében: ha a végtermék szeszes ital, annak előírt neve mindig az összetett kifejezéssel azonos látómezőben jelenjen meg – kivéve, ha az összetett kifejezés jogszerűen helyettesíti az előírt nevet –, hogy elkerülhető legyen a fogyasztó megtévesztése a termék tényleges jellegét illetően.

Megjegyzés: A 11. cikk (3) bekezdése nem írja elő, hogy az összetett kifejezés a szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italok nevével azonos látómezőben jelenjen meg, ennek ellenére azonban alkalmazandók a FIC rendelet azon követelményei, miszerint az ételmszerekkel kapcsolatos tájékoztatás nem lehet megtévesztő, különösen az ételmszer jellege és azonossága tekintetében (a FIC 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja) és miszerint az ételmszer nevét feltűnően kell megjeleníteni úgy, hogy könnyen látható stb. legyen (a FIC 13. cikkének (1) bekezdése).

Megjegyzés: A 11. cikk (3) bekezdése nem írja elő, hogy az alkoholtartalmú ital előírt neve és az összetett kifejezés külön sorokban jelenjen meg, ám a 11. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezés tiltja, hogy az „ital” és a „szeszes ital” kifejezések az összetett kifejezés részét képezzék. Nem lenne tehát elfogadható, ha a „szeszes ital” előírt név vagy az „ital” név – pl. „gin és tonik (szeszes) ital” – az összetett kifejezéssel azonos sorban jelenne meg.

#24 – Példák egy alkoholtartalmú ital összetett kifejezéssel való jelölésére (a zárójelben látható részeket nem kötelezőek):

* Olyan szeszes ital, amelyet pl. cukor és tejtermékek whiskyhez történő hozzáadásával állítanak elő, csak akkor viselheti a „whisky tejszínlikőr” előírt nevet, ha az összes alkohol autentikus whiskyből származik, a végtermék pedig megfelel a 33. kategóriára (likőr) vonatkozó követelményeknek, pl. minimális alkoholtartalma 15 %(V/V) és legalább 100 gramm/liter mennyiségű édesítőterméket, valamint tejet vagy tejtermékeket tartalmaz. Amennyiben e követelmények nem teljesülnek, úgy a 2. cikk szerinti meghatározásnak és követelményeknek való megfelelés esetén kötelező a „szeszes ital” előírt név, nem megfelelés esetén pedig az alkoholtartalmú italhoz megfelelő név használata.

2.4. Ellenőrzések

Egy szeszes ital (kategória vagy FJ) nevére utaló összetett kifejezést tartalmazó termék (leírásának,) megjelenítésének és jelölésének ellenőrzései az alábbi feltételeknek való megfelelésre vonatkoznak:

Előállítás:

1. az alkoholtartalmú összetevő olyan szeszesital-kategória vagy FJ (legfeljebb egy szeszes ital), amelyhez egy vagy több, az előállítása során nem engedélyezett és nem alkoholtartalmú italt adnak a végtermék további sajátos érzékszervi tulajdonságainak biztosítása érdekében;
2. a végtermék alkoholtartalmú ital;
3. autentikus, azaz olyan szeszes italt használtak, amely megfelel az I. melléklet adott szeszesital-kategóriája vagy FJ műszaki dokumentáció/termékleírás által meghatározott valamennyi előállítási követelménynek, beleértve minimális alkoholtartalmát is;
4. az összes alkohol az említett szeszes italból származik, kivéve az aromákban, színezékekben vagy egyéb engedélyezett összetevőkben esetleg jelen lévő alkoholt;

Jelölés:

5. a(z) (előírt) név:
 - a) „szeszes ital” az egyik kategória követelményeinek sem megfelelő szeszes italok esetében,
 - b) összetett kifejezés, amely a szeszes ital nevét a „likőr” vagy „tejszínlikőr” kifejezéssel kombinálja az I. melléklet 33. kategóriája követelményeinek megfelelő kapott szeszes ital esetében, vagy
 - c) az alkoholtartalmú ital neve, ha az nem szeszes ital (pl. 15 %(V/V) alatti alkoholtartalom) a FIC szabályokkal összhangban ⁽²³⁾;
6. az összetett kifejezésben a szeszes ital neve vagy a „likőr” vagy „tejszínlikőr” kifejezéssel (ha megfelel a fenti 5. b) pontban említett követelményeknek), vagy az előállítása során nem engedélyezett élelmiszerek nevével/melléknevével van kombinálva;
7. az alkoholtartalmú ital (előírt) nevét feltűnően kell megjeleníteni úgy, hogy könnyen láthatók, jól olvashatók és adott esetben letörölhetetlenek legyenek. Nem rejthetik el, tehetik kivehetetlenné, vonhatják el róluk a figyelmet vagy szakíthatják meg azokat más írott vagy képi anyaggal vagy bármilyen egyéb közbeiktatott anyaggal;
8. a szeszes italnak egy vagy több élelmiszerral való kombinálásával kapott szeszes ital előírt neve mindig az összetett kifejezéssel azonos látómezőben jelenik meg (kivéve, ha az összetett kifejezés egyben a szeszes ital előírt neve is az SDR 10. cikke (5) bekezdésének b) pontja alkalmazásában) ⁽²³⁾;
9. a 10. cikkben meghatározott előírt nevek sérelme nélkül az „alkohol”, a „szesz”, az „ital”, a „szeszes ital” és a „víz” kifejezések nem alkotják az összetett kifejezés részét;
10. az összetett kifejezést azonos típusú, méretű és színű betűkkel kell feltüntetni;
11. az összetett kifejezést alkotó szavakat nem szakítja meg semmi olyan szöveg vagy képi elem, amely nem képezi részüket;
12. az összetett kifejezés az alkoholtartalmú ital (előírt) nevével azonos vagy annál kisebb betűmérettel jelenik meg.

⁽²³⁾ A szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italok nevére vonatkozóan a FIC rendelet 17. cikke alkalmazandó „Az élelmiszer megnevezése annak előírt neve. Ilyen név hiányában az élelmiszer megnevezése a szokásos neve, vagy amennyiben nincs szokásos neve vagy a szokásos nevét nem használják, az élelmiszer leíró nevét kell feltüntetni.” Az adott fogalom meghatározásokhoz lásd a FIC rendelet 2. cikke (2) bekezdésének n), o) és p) pontját.

⁽²³⁾ Az ezen követelményt nem, de a 110/2008/EK rendelet követelményeit teljesítő, továbbá 2022. december 31. előtt készült és jelölt szeszes italokat a készletek erejéig továbbra is forgalomba lehet hozni.

3. **UTALASOK**

3. cikk 3. pont	Fogalommeghatározás
12. cikk	Felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések

3.1. **Mi az utalás?**

Az utalás használata bizonyos feltételek mellett egy szeszes ital (kategória vagy FJ) nevére való hivatkozás lehetősége egy másik élelmiszer (leírása,) megjelenítése vagy jelölése során.

A 3. cikk 3. pontja szerint az „*utalás*”: közvetlen vagy közvetett hivatkozás egy vagy több, az I. mellékletben meghatározott szeszesital-kategóriákba tartozó előírt névre vagy szeszes italok egy vagy több földrajzi jelzésére – kivéve az összetett kifejezésekben vagy egy, a 13. cikk (2)–(4) bekezdésében említett, összetevőket tartalmazó listában szereplő hivatkozásokat – a következők leírásában, megjelenítésén és jelölésén:

- a) szeszes italtól eltérő élelmiszerek,
- b) az I. melléklet 33–40. kategóriájára vonatkozóan előírt követelményeknek megfelelő szeszes ital; vagy
- c) a 12. cikk (3a) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelő szeszes ital.”

Más szóval a szeszes italok nevére való utalás az alábbiak esetében történhet:

- az alkoholtartalmú italoktól eltérő élelmiszerek megjelenítése és jelölése;
- a szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italok megjelenítése és jelölése;
- a likőrök leírása, megjelenítése és jelölése;
- a likőröktől eltérő szeszes italok leírása, megjelenítése és jelölése [csak olyan egyedi esetekben megengedett, amelyek nem minősíthetők összetett kifejezésnek vagy keveréknek, amelyekre egyedi jelölési rendelkezések vonatkoznak (lásd a 2. és a 4. fejezetet)].

A 10. cikk (6) bekezdésének c) pontja szerint utalás csak a szeszes ital előírt nevét egészítheti ki. Ennélfogva **egy szeszes italon feltüntetett utalás soha nem helyettesítheti annak előírt nevét**, de azt a 12. cikk (4) bekezdésében előírt jelölési szabályoknak megfelelően kell hozzáadni (lásd az alábbi 3.2.3. és 3.2.4. pontot).

Az **utalás a szeszes italok** (kategóriák vagy földrajzi jelzések) **egy vagy több nevére való hivatkozás** egy másik élelmiszer megjelenítésén és jelölésén. Amennyiben az utalás **szeszes italra** történik, **azsoha nem használható előírt névként**.

Megjegyzés: Felmerült a kérdés, hogy az SDR 10. cikke (7) bekezdésének első albekezdésében foglalt rendelkezést – amely megtiltja a szeszes ital (kategória vagy FJ) nevének használatát az adott szeszesital-kategória vagy FJ követelményeknek meg nem felelő italok leírásában, megjelenítésén és jelölésén, kivéve az utalások, összetett kifejezések és összetevőlisták esetében – hogyan kell értelmezni **az élelmiszer-vállalkozó adatainak** a FIC rendelet 8. cikkének (1) bekezdésével és 9. cikke (1) bekezdésének h) pontjával összhangban történő feltüntetésére vonatkozó horizontális kötelezettséget illetően. Előfordulhat ugyanis, hogy az élelmiszer-vállalkozó neve vagy címe (de logók vagy bejegyzett márkanevek is) tartalmazza egy szeszesital-kategória (pl. „Guadeloupe **Rum** Distilleries” vagy „**Vodka** Brand X Company”) vagy FJ (pl. Bassano del **Grappa**) nevét. Ez a kérdés még inkább fontos, ha az a szeszes ital, amelyen az élelmiszer-vállalkozó nevét vagy címét feltüntetik, nem azonos szeszesital-kategóriában található (pl. ha a „**Vodka** Brand X Company” **gin** előállítását végzi). A válasz az, hogy a két jogi kötelezettség (az egyik az SDR alapján, a másik a FIC szabályok szerint) nem feltétlenül összeegyeztethetetlen: ha egy vállalat neve vagy címe (jogszerűen) tartalmazza **egy szeszesital-kategória vagy FJ nevét**, ám ezt a nevet **nem a szeszes ital előírt nevéként használják**, ezt a nevet vagy címet kell feltüntetni, mivel mindkét rendelkezés egyidejűleg alkalmazandó, és az SDR rendelkezése nem akadályozza meg a cégnév feltüntetését a FIC rendelet alkalmazásában. Ugyanez vonatkozik a szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italok **leíró nevére** (a FIC rendelet 2. cikke (2) bekezdésének p) pontja értelmében), amely nem lehet összeegyeztethetetlen az SDR 10. cikke (7) bekezdésének első albekezdése szerinti, a szeszes ital nevének említésére vonatkozó tilalommal.

3.2. Felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések

A 12. cikk szerint eltérő szabályok vonatkoznak arra az esetre, ha a szeszes ital nevére való utalás az alábbiak esetében történik:

- alkoholtartalmú italtól eltérő élelmiszer;
- szeszes italtól eltérő alkoholtartalmú ital;
- az I. melléklet 33–40. kategóriáinak (likőrök) bármelyikébe tartozó szeszes ital; vagy
- likőrtől eltérő szeszes ital (egyedi, korlátozott esetekben).

A szeszes italok nevére való utalás **bármilyen típusú élelmiszer** (leírásában,) megjelenítésén és jelölésén feltüntethető.

A **likőröktől eltérő szeszes italokon** feltüntetett utalások azonban csak egyedi, korlátozott esetekben engedhetők meg.

Megjegyzés: A földrajzi jelzések sajátos jellegének és a hírnevük megsértésének megakadályozására létrehozott fokozott oltalomnak a figyelembevétel céljából a más élelmiszerekben összetevőként használt szeszes ital földrajzi jelzésére való utalás esetén a következők betartása **ajánlott**:

- a FJ nevének hatálya alá tartozó szeszes italt **elegendő mennyiségben kell használni ahhoz, hogy az érintett élelmiszernek alapvető jellemzője legyen**;
- az egy vagy több szeszes ital földrajzi jelzésére utaló élelmiszer **nem tartalmazhat más „hasonló összetevőt”,** azaz semmi olyan összetevőt, amely részben vagy egészben helyettesítheti a FJ hatálya alá tartozó összetevő(ke)t. Ebben az esetben a FJ nevét csak az összetevők felsorolásában kell feltüntetni, a FIC rendelet 18–22. cikkével összhangban. Ez az ajánlás nyilvánvalóan csak az említett földrajzi jelzéssel/jelzésekkel azonos kategóriába tartozó szeszes italokra vagy a szeszes italokat „utánzó” aromákra vonatkozik, míg más szeszesital-kategóriák hozzáadása és jelölése az utalásokra vonatkozó rendelkezések szerint végezhető; és
- a FJ név/nevek hatálya alá tartozó termék **bedolgozási arányát** a szeszes ital földrajzi jelzésére való utalásban vagy annak közvetlen közelében, vagy adott esetben az összetevőlistákon kell **feltüntetni** a szóban forgó összetevővel közvetlen kapcsolatban, a QUID szabályoknak ⁽²⁴⁾ megfelelően.

FJ nevekre való utalások esetén **ajánlott**, hogy:

- egyik alapvető jellemzőjeként az élelmiszer rendelkezzen olyan **ízzel, amely elsősorban a földrajzi jelzéssel ellátott, összetevőként használt szeszes ital jelenlétének tulajdonítható**;
- semmilyen más „hasonló” összetevő** ne legyen használva (a más kategóriába tartozó szeszes italok kivételével); és
- a **felhasznált mennyiséget egyértelműen fel kell tüntetni**.

#25 – Példák:

Ouzóval töltött csokoládé praliné (5 %)

csak akkor lenne elfogadható, ha **elegendő mennyiségű autentikus Ouzót** használtak volna arra, hogy **elsősorban annak legyen tulajdonítható a csokoládé praliné íze**.

Sör

Rum da Madeirával (7 %)

csak akkor lenne elfogadható, ha a földrajzi jelzéssel ellátott Rum da Madeirával együtt **nem adnának a sörhöz „hasonló” összetevőt** (pl. földrajzi jelzéssel ellátott vagy anélküli) más rumot, rumból (da Madeira) kivont összetett aromát vagy „utánzat” rumízt.

⁽²⁴⁾ Ezen ajánlások tükrözik „A Bizottság közleménye – Iránymutatás az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel (OEM) vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel (OFJ) ellátott összetevők felhasználásával készült élelmiszerek címkézéséhez (2010/C 341/03)” című dokumentum ajánlásait.

Megjegyzés: Abban az esetben, ha nem csak Rum da Madeirát adnának a sörhöz, hanem más „hasonló” összetevő(ke)t is, a FJ név nem használható utalásként, hanem csak az összetevőlistán tüntethető fel, a „hasonló” összetevő(k) és a sör előállításához felhasznált összetevők mellett.

Megjegyzés: Abban az esetben, ha nem csak Rum da Madeirát adnának a sörhöz, hanem az I. melléklet 1. kategóriájába (rum) nem tartozó egyéb szeszes ital(oka)t is, a szeszes italok **összes nevét** említeni kell az utalásban (vagy az összetevőlistán).

Megjegyzés: Emlékeztetni kell arra, hogy az SDR 10. cikke (7) bekezdésének második albekezdése szerint a szeszes ital földrajzi jelzése nem használható az e földrajzi jelzéseket utánzó aromák vagy azok bármely élelmiszerben való felhasználásának leírására.

3.2.1. Alkoholtartalmú italoktól eltérő élelmiszereken feltüntetett utalások

A 12. cikk (1) bekezdése lehetővé teszi egy vagy több szeszes ital (kategória vagy FJ) nevére való utalást az alkoholtartalmú italtól eltérő élelmiszerek megjelenítésén és jelölésén, azzal a feltétellel, hogy „az élelmiszer gyártása során felhasznált alkohol kizárólag az utalás szerinti szeszes italból vagy szeszes italokból származik”.

E feltétel alól az egyetlen engedélyezett kivétel „az adott élelmiszer előállításához felhasznált aromákban, színezékekben vagy egyéb engedélyezett összetevőkben esetleg jelen levő alkohol”, azaz az ezen összetevők előállításához felhasznált alkohol.

Ezt kivéve tehát a végtermékben jelen lévő összes alkoholnak az autentikus szeszes italból kell származnia (azaz amely megfelel az adott kategóriára vagy földrajzi jelzésre meghatározott valamennyi követelménynek, beleértve a felhasználás időpontjában érvényes minimális alkoholtartalmat is), etil-alkohol, desztillátumok vagy más szeszes italok hozzáadása nélkül.

Különösen két lehetséges esetről van szó:

- a) alkoholtartalmú italtól és víztől eltérő folyékony élelmiszer, amelyhez egynél több szeszes italt⁽²⁵⁾ adtak, és amely alkoholtartalmú italt eredményez (azaz egy bizonyos alkoholtartalmú italt, a szeszes italokon keresztül szükségszerűen hozzáadott alkohol mennyiségétől függően);

Megjegyzés: Semmiképpen nem lehetséges, hogy egy alkoholmentes folyékony élelmiszer és szeszes italok kombinálásával kapott ital egyáltalán ne tartalmazzon alkoholt.

- b) nem folyékony élelmiszer, amelyhez készítése során egy vagy több szeszes italt adtak, és amely a felhasznált szeszes ital(ok) mennyiségétől függően szükségszerűen bizonyos maradék alkoholtartalommal rendelkező élelmiszert eredményez. Ezen alkohol egy része azonban elpárologhat az előkészítési folyamatok, például a sütés során.

Ezen élelmiszerek jelölését az SDR nem szabályozza, ezért a FIC rendelet, különösen az önkéntes tájékoztatásról szóló 36. cikk és a tisztességes tájékoztatási gyakorlatokról szóló 7. cikk alkalmazandó.

#26 – Példák az alkoholtartalmú italoktól eltérő élelmiszereken feltüntetett engedélyezett utalásokra:

– Kirsch csokoládé*	vagy	– Cognac praliné*
– Tojáslikőr torta*	vagy	– Mirto di Sardegna sütitik*
– Rum és mazsola jégkrém*	vagy	– Génépi des Alpes jégkrém*
– Rummal és brandyvel finomított gyümölcsnektár**	vagy	– Vegyes gyümölcslevek rummal és whiskyvel**

* Ezek nem összetett kifejezések, mivel a kapott termék nem alkoholtartalmú ital.

** Alkoholmentes italokon egynél több szeszes itallal való utalás esetén a végtermékben lévő összes alkoholnak kizárólag az utalás tárgyát képező szeszes italokból kell származnia.

⁽²⁵⁾ Az SDR 3. cikkének 2. pontjában szereplő fogalommeghatározás szerint **egy szeszes ital és egy vagy több élelmiszer alkoholtartalmú italt eredményező kombinációja összetett kifejezés** és a 11. cikkben foglalt különös rendelkezések hatálya alá tartozik. Mindazonáltal egy alkoholmentes italhoz **egynél több szeszes ital** hozzáadása **utalásnak** tekintendő és a 12. cikk (1) bekezdése rendelkezéseinek hatálya alá tartozik.

3.2.2. Szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italokon feltüntetett utalások

A 12. cikk (2) bekezdése lehetővé teszi egy vagy több szeszes ital (kategória vagy Ff) nevére való utalást a szeszes italtól eltérő alkoholtartalmú ital megjelenítésén és jelölésén, azzal a feltétellel, hogy:

- „a) a **hozzáadott alkohol kizárólag** az utalásban említett **szeszes italból** vagy szeszes italokból származik; és
- b) az **egyes alkoholtartalmú összetevők arányát** az utalásával **azonos látómezőben** a felhasznált mennyiségek csökkenő sorrendjében **legalább egyszer feltüntetik**. Ennek az arálynak **azonosnak kell lennie a végtermék összes tisztaalkohol-tartalmában az általa jelölt tiszta alkohol térfogatszázalékával.**”

E rendelkezés a szeszes italnak nem minősülő, alkoholt tartalmazó összes italra vonatkozik, beleértve többek között az alábbiakat:

1. **Bor** (az 1308/2013/EU rendelet ⁽²⁶⁾ rendelkezéseinek sérelme nélkül);
2. **Ízesített borászati termékek** (a 251/2014/EU rendelet ⁽²⁷⁾ rendelkezéseinek sérelme nélkül);
3. **Sör**;
4. **Almabor, körtebor és más erjesztett italok**.

Ezt a 110/2008/EK rendeletben nem szereplő új rendelkezést azért vezette be a jogalkotó, hogy tisztázza az egyéb alkoholtartalmú italok megjelenítése és jelölése során a szeszes italokra való utalások feltételeit.

Ez valójában alkohol hozzáadását jelenti az alkoholtartalmú italban természetesen jelen lévő alkoholhoz, ami ellentmond annak az elvnek, hogy az alkoholnak kizárólag az említett szeszes ital(ok)ból kell származnia.

#27 – Példák a szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italokon feltüntetett engedélyezett utalásokra:

1. **Sör Geneverrel – vagy – Sör cseppnyi Geneverrel – vagy – Geneverrel finomított sör:** a sörhöz adott összes alkoholnak autentikus Geneverből kell származnia (azaz amely megfelel az e földrajzi jelzésre meghatározott valamennyi követelménynek, beleértve az alkoholtartalmat is), „hasonló” összetevők, etil-alkohol, desztillátumok vagy más szesz hozzáadása nélkül;
2. **Forró almabor Punch au Rhummal:** az almaborhoz adott összes alkoholnak punch au rhum-ból kell származnia (azaz amely megfelel az I. melléklet 33. kategóriájára meghatározott követelményeknek és különösen a d) pont harmadik francia bekezdésének).

3. **Alkoholtartalmú ital**

Maraschino likőrrel és Cognackal finomított Diplomata*: az alkoholtartalmú italhoz (vermut) adott összes alkoholnak autentikus Maraschino likőrből (azaz amely megfelel az I. melléklet 37. kategóriájára meghatározott valamennyi követelménynek) és Cognacból (azaz amely megfelel a műszaki dokumentációban/termékleírásban meghatározott valamennyi követelménynek) kell származnia.

* A „Diplomata” vermutot és likőrt tartalmazó koktélok. Az erre való itteni hivatkozás kizárólag az ízesített borászati termékeken feltüntetett utalások lehetőségének szemléltetésére szolgál. Mivel a 251/2014/EU rendelet nem tartalmaz összetett kifejezésekre és utalásokra vonatkozó rendelkezéseket, és mivel tiltja az ízesített borászati termékekhez fenntartott kereskedelmi megnevezések használatát azon alkoholtartalmú italoknál, amelyek nem felelnek meg az előállításukhoz meghatározott követelményeknek, az ilyen alkoholtartalmú italok leírására alternatív neveket kell használni.

Megjegyzés: A fenti példák leíró jellegűek és nem alkalmazzák azon jelölési rendelkezéseket, amelyek előírják, hogy az utalást a likőr előírt nevével külön sorban és a betűméretének legfeljebb felét kitevő betűméretben kell feltüntetni.

⁽²⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacon közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 671. o.).

⁽²⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 251/2014/EU rendelete (2014. február 26.) az ízesített borászati termékek meghatározásáról, megnevezéséről, kiszerezéséről, jelöléséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról és az 1601/91/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 84., 2014.3.20., 14. o.).

#28 – Példák a szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italokon feltüntetett tiltott utalásokra:

1. Rumízzel finomított sör*	vagy	Genever összetett aromákkal ízesített sör*
2. Vermut sambucával **	vagy	Madeira rummal finomított Sangria**

* Italokon (ez esetben sörön) feltüntetett utalás tilos, ha az aromákra vonatkozik, nem pedig az autentikus szeszesital-kategóriára (rum) vagy a földrajzi jelzésre (Genever).

** A 251/2014/EU rendelet nem engedi összetett kifejezések vagy utalások ízesített borászati termékek esetében való használatát és tiltja az ízesített borászati termékekhez fenntartott kereskedelmi megnevezések használatát azon alkoholtartalmú italoknál, amelyek nem felelnek meg az előállításukhoz meghatározott követelményeknek.

Annak pontosítása, hogy az alkoholtartalmú italokon feltüntetett utalások esetében a hozzáadott alkoholnak az említett szeszes ital(ok)ból kell származnia, lehetővé tette a jogalkotó számára annak előírását, hogy a 110/2008/EK rendelet 11. cikkének (5) bekezdésében korábban meghatározott, kizárólag keverékekre vonatkozó címkézési szabályt kell most már alkalmazni az egy vagy több szeszes italra utaló alkoholtartalmú italokra is. Ennek célja a fogyasztó tájékoztatása a kiindulási alkoholtartalmú italból és az utalásban említett szeszes ital(ok)ból származó alkoholnak a végtermékben lévő részarányáról.

Ennek megfelelően egy vagy több szeszes italra való utalás esetén az alkoholtartalmú összetevők listáját legalább egyszer szerepeltetni kell az utalással azonos látómezőben, csökkenő sorrendben feltüntetve a végtermék egyes alkoholtartalmú összetevői által képviselt tiszta alkohol arányát (százalékban) (12. cikk (2) bekezdés b) pont).

#29 – Példák az egyes alkoholtartalmú összetevőkből származó alkoholarány jelölésére:

- Sör Geneverrel** (6 % (V/V): Sör 90 % – Genever 10 %)
- Forró almabor Punch au Rhummal** (8 % (V/V): Almabor 95 % – Rum 5 %)
- Cognackal és Maraschinóval finomított Diplomata*** (15 % (V/V): Bor 75 % – Cognac 10 % – Maraschino 8 % – mezőgazdasági eredetű etil-alkohol 7 %)

* A 251/2014/EU rendelet nem engedi összetett kifejezések vagy utalások ízesített borászati termékek esetében való használatát és tiltja az ízesített borászati termékekhez fenntartott kereskedelmi megnevezések használatát azon alkoholtartalmú italoknál, amelyek nem felelnek meg az előállításukhoz meghatározott követelményeknek. Ebben az összefüggésben azonban az olyan koktélok, mint a – vermutot tartalmazó – „Diplomata” neve használható. Mivel a Vermouth olyan ízesített bor, amely alkohol hozzáadását irányozza elő, amennyiben az előállítás során mezőgazdasági eredetű etil-alkoholt használnak, ezt az alkoholtartalmú összetevők listáján fel kell tüntetni annak érdekében, hogy ez az alkohol megkülönböztethető legyen a borból és az olyan szeszes italokból származó alkoholtól, amelyekre utalás történik.

Megjegyzés: A fenti példák leíró jellegűek és nem alkalmazzák azon jelölési rendelkezéseket, amelyek előírják, hogy az utalást a likőr előírt nevével külön sorban és a betűméretének legfeljebb felét kitevő betűméretben kell feltüntetni.

3.2.3. Likőrökön feltüntetett utalások

A 12. cikk (3) bekezdése lehetővé teszi egy vagy több szeszes ital (kategória vagy FJ) nevére való utalást az I. melléklet 33–40. kategóriája (azaz likőrök) követelményeinek megfelelő szeszes ital leírásában, megjelenítésén és jelölésén, azzal a feltétellel, hogy:

- „a) a hozzáadott alkohol kizárólag az utalásban említett szeszes italból vagy szeszes italokból származik;
- b) az egyes alkoholtartalmú összetevők arányát az utalásával azonos látómezőben a felhasznált mennyiségek csökkenő sorrendjében legalább egyszer feltüntetik. Ennek az arálynak azonosnak kell lennie a végtermék összes tisztaalkoholtartalmában az általa jelölt tiszta alkohol térfogatszázalékával; és
- c) a »tejszínlikőr« kifejezés [Megjegyzés: csak az angol „cream” kifejezés] nem jelenik meg az I. melléklet 33–40. kategóriája követelményeinek megfelelő szeszes ital előírt nevében, illetve az utalásban említett szeszes ital vagy szeszes italok előírt nevében.”

E rendelkezés a 13. cikk (4) bekezdésében a keverékekre vonatkozóan meghatározott rendelkezésektől eltérve a 33–40 kategória (likőrök) mindegyikére vonatkozik.

Valójában egy vagy több szeszes ital likőrhöz történő hozzáadása a 3. cikk 9. és 10. pontjában foglalt meghatározás szerint keveréknek minősülne és ennek megfelelően kellene jelölni.

Mindazonáltal a jogalkotó kivételt vezetett be az utalásra vonatkozó szabályok alkalmazási köre alól, amelyet eredetileg a szeszes italoktól eltérő élelmiszerekre kívánt korlátozni. Ez annak biztosítása érdekében történt, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapjon azon likőr tartalmáról, amelyhez egy másik szeszes italt adnak, hogy sajátos érzékszervi jellemzőt kapjon. Ez bevett gyakorlat, mivel – többek között – a likőröket egy vagy több szeszes ital kombinálásával is elő lehet állítani (lásd az I. melléklet 33.a) pontjának ii. alpontját).

Valójában a 13. cikk (3) és (4) bekezdésében a keverékekre vonatkozóan megállapított rendelkezések azt írják elő, hogy a szeszes italok (és a keverék egyéb alkoholtartalmú összetevői) nevét kizárólag az alkoholtartalmú összetevők listáján kell feltüntetni. Ehelyett a likőrökön feltüntetett utalásokat szabályozó rendelkezések értelmében a hozzáadott szeszes ital(ok) neve bárhol megjelenhet, amennyiben az előírt névvel azonos látómezőben található (a 12. cikk (4) bekezdésének c) pontjában előírtak szerint, lásd az alábbi 3.2.5. pontot). A visszaélés és a megtévesztő gyakorlatok kockázatának mérséklése érdekében a jogalkotó (a keverékekhez hasonlóan) a likőrökön feltüntetett utalások esetében is bevezette azt a követelményt, hogy legalább egyszer szerepeltetni kell az alkoholtartalmú összetevők listáját az utalással azonos látómezőben, csökkenő sorrendben feltüntetve a végtermék egyes alkoholtartalmú összetevői által képviselt alkohol arányát (százalékban) (12. cikk (3) bekezdés b) pont).

Emellett a 12. cikk (4) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott jelölési rendelkezések előírják, hogy az utalás nem lehet a likőr előírt nevével azonos sorban, és az előírt név vagy az esetleges összetett kifejezések betűméretének (legfeljebb) felét kitevő betűméretben kell feltüntetni.

Azonban a keverékek alkoholtartalmú összetevőinek listájával ellentétben (amelyeket szintén az előírt név betűméretének legfeljebb felét kitevő betűméretben kell feltüntetni: lásd a 13. cikk (3) bekezdésének második albekezdését és a 13. cikk (4) bekezdése második albekezdésének a) pontját, valamint az alábbi 4.2.1. és 4.2.2. pontot), a likőrökön feltüntetett utalások az előírt névhez használtaktól eltérő méretű és színű betűkkel is feltüntethetők.

Végezetül a 12. cikk (4) bekezdésének c) pontja szerint a likőrökön feltüntetett utalások esetében „mindig az utalás mellett szerepelnie kell a szeszes ital előírt nevének is, amelyet az utalással azonos mezőben kell feltüntetni”. (lásd az alábbi 3.2.5. pontot).

Megjegyzés: A jogalkotó a fenti rendelkezés korlátozását vezette be, azaz a „tejszínlikőr” kifejezést tartalmazó előírt nevek nem megengedettek, ha a likőrök szeszes italokra utalnak. E kivétel csak az angol nyelvű kifejezésre vonatkozik (más nyelveken nem), és célja az Irish Cream FJ hírnevének megőrzése.

#30 – Példák a likőrökön feltüntetett engedélyezett és tiltott utalásokra:

1. Brandyvel finomított tojáslikőr	vagy	–	Blutwurz likőr Cognackal
2. Csokoládélikőr kortynyi ginnel	vagy	–	Licor de café de Galicia rummal
3. Cherry Spirittel előállított tojáslikőr (akkor is, ha az összes – azaz 100 % – alkohol a Cherry Spiritből származik, erre utalásként lehet hivatkozni)			
4. Crème de Brandy avec Rhum		DE NEM:	Brandy Cream avec/with Rhum
5. Crema de Orujo con Whisky		DE NEM:	Orujo Cream con/with Whisky

Megjegyzés: A tojáslikőr cseppnyi vodkával is használható utalásként. A Vodka Liqueurral ellentétben, amely összetett kifejezés és mint ilyen, kizárólag vodkából származó alkohol hozzáadását engedi a likőrökön feltüntetett utalásban, az alkohol hozzáadása a likőr előállításának receptje révén megengedett. Ezért a fogyasztó megtévesztésének elkerülése érdekében a likőrökön feltüntetett utalásokban kötelező feltüntetni az összes alkoholtartalmú összetevőből származó alkohol arányát.

Megjegyzés: A Whisky cream (angol nyelven) csak összetett kifejezés lehet és emiatt kötelező, hogy az összes alkohol kizárólag whiskyből származzon.

Megjegyzés: A fenti példák leíró jellegűek és nem alkalmazzák azon jelölési rendelkezéseket, amelyek előírják, hogy az utalást a likőr előírt nevével külön sorban és a betűméretének legfeljebb felét kitevő betűméretben kell feltüntetni.

Megjegyzés: Egyesek azzal érvelnek, hogy a likőrökön feltüntetett, szeszes italokra való utalás lehetősége gyengíti azt a követelményt, hogy az összetett kifejezésekben az összes alkoholnak a hivatkozott szeszes italból kell származnia. Valójában míg a „Whisky Liqueur”-ben az összes alkoholnak whiskyből kell származnia, a „Liqueur with (a dram of) Whisky” készülhet más alkoholfajták felhasználásával is.

Ezért **ajánlott**, hogy likőrökre végzett utalás esetén a „likőr” előírt név mindig ki legyen egészítve a domináns íz biztosításához használt fő nyersanyag nevével (pl. kókuszlikőr egy kortynyi rummal); csokoládélikőr cseppnyi brandyvel). Ellenkező esetben, utalások megletekor a „likőr” előírt név használata – anélkül, hogy azt a felhasznált fő aroma nevével kiegészítsék – a fogyasztók megtévesztésére irányuló mögöttes szándékot jelezhet.

3.2.4. Likőrökön kívüli szeszes italokon feltüntetett utalások

A 12. cikk (3a) bekezdése lehetővé teszi **egy** szeszes ital (kategória vagy FJ) nevére való utalást a likőröktől eltérő szeszes ital leírásában, megjelenítésén és jelölésén (azaz az I. melléklet 33–40. kategóriája követelményeinek megfelelően), „feltéve, hogy:

a) az utalásban említett szeszes italt:

- i. a végterméknek minősülő szeszes ital egyediül alkoholos alapanyagaként használták fel, amely megfelel az I. mellékletben meghatározott szeszesital-kategóriák valamelyikére vonatkozó követelményeknek;
- ii. nem keverték össze az I. mellékletnek vagy a vonatkozó termékleírásnak megfelelően a gyártáshoz vagy a végterméknek minősülő szeszes ital gyártásához felhasznált élelmiszerektől eltérő élelmiszerekkel; és
- iii. nem hígították víz hozzáadásával olyan mértékben, hogy alkoholtartalma nem éri el az I. mellékletben azon szeszesital-kategóriára vonatkozóan előírt vagy az azon földrajzi jelzés termékleírásában meghatározott minimális alkoholtartalmat, amelyhez az utalásban említett szeszes ital tartozik; **vagy**

b) a szeszes italt érlelésének teljes ideje vagy annak egy része alatt olyan fahordóban tárolták, amelyet korábban az utalásban említett szeszes ital érlelésére használtak, feltéve, hogy:

- i. a fahordóból eltávolították korábbi tartalmát azon szeszesital-kategóriák vagy szeszes italok földrajzi jelzései esetében, amelyek tekintetében mind a hígított, mind a hígítatlan alkohol hozzáadása tilos;
- ii. az utalás a kapott szeszes ital érleléséhez használt hordó leírásában szerepel;
- iii. az utalás kevésbé feltűnő, mint a szeszes ital előírt neve vagy bármely használt összetett kifejezés; és
- iv. a (4) bekezdés b) pontjától eltérve az utalás betűmérete nem haladja meg a szeszes ital előírt nevének vagy bármely használt összetett kifejezésnek a betűméretét.”.

Emellett a 12. cikk (4) bekezdésének c) pontja szerinti esetekben az utalás mellett „mindig szerepelnie kell a szeszes ital előírt nevének is, amelyet az utalással azonos mezőben kell feltüntetni”. (lásd az alábbi 3.2.5. pontot).

3.2.4.1. Egyedüli alkoholalkapként használt szeszes italokra való utalások

Előfordulhat, hogy a gyártók innovatív termékeket kívánnak létrehozni azáltal, hogy bevált szeszesital-kategóriákkal vagy földrajzi jelzésekkel kísérleteznek és azokat más szeszesital-kategóriára alakítják át.

Bizonyos esetekben a jogalkotó lehetővé teszi e gyártók számára, hogy az előző bekezdésben felsorolt feltételek mellett a végső szeszes ital leírásában, megjelenítésén és jelölésén a kiindulási szeszes ital előírt nevére utaljanak.

Másrészről egyes szeszesital-kategóriák – pl. ízesített vodka – más szeszesital-kategória – a példa esetében: vodka – egyedüli alkoholalkapként való felhasználásával is előállíthatók, a gyártónak pedig érdeke fűződhet ahhoz, hogy a végtermék leírásában, megjelenítésén és jelölésén erre az alkoholtartalmú összetevőre történjen utalás.

Az SDR 12. cikke (3a) bekezdésének a) pontjában foglalt rendelkezések pontosan a fent említett esetekre vonatkoznak.

A valamely szeszes ital (kategória vagy FJ) hírnevével való visszaélés megelőzése érdekében a jogalkotó úgy rendelkezett, hogy az utalás tárgyát képező, egyedüli alkoholalapnak számító szeszes ital felhasználásával készült másik szeszes ital leírásában, megjelenítésén és jelölésén az előírt névre való bármely hivatkozás csak akkor megengedett, ha a végső szeszes ital megfelel egy szeszesital-kategória követelményeinek, így fel kell rajta tüntetni az adott szeszesital-kategóriára meghatározott előírt nevet.

Ez azt jelenti, hogy egy „szeszes ital” köznevesült jelölésű terméken **soha** nem lesz **lehetséges** utalást végezni az egyedüli alkoholos alapanyagként használt szeszesital kategóriájára vagy földrajzi jelzésére.

Továbbá az utalás tárgyát képező szeszes ital vagy a végső szeszes ital előállítása során nem engedélyezett élelmiszerek hozzáadásának a szeszesital-kategóriákra az I. mellékletben vagy a szeszes ital földrajzi jelzésének műszaki dokumentációjában/termékleírásában megállapított szabályok szerinti tilalma **kizárja** a szeszes italokon feltüntetett utalások és az olyan **összetett kifejezések** közötti **átfedést**, amelyek pontosan az egy vagy több ilyen élelmiszerral való kombinációt írják elő (lásd a fenti 2.1. pontot).

Végezetül annak érdekében, hogy egy szeszes ital előírt nevére egy másik szeszes ital leírásában, megjelenítésén és jelölésén utalni lehessen, a **végső szeszes ital alkoholtartalma nem lehet alacsonyabb** az azon szeszes italra előírt minimális alkoholtartalomnál, amelyre az utalás történik az SDR I. mellékletében a szeszesital-kategóriákra megállapított szabályoknak vagy a szeszes ital földrajzi jelzése vonatkozó műszaki dokumentációjának/termékleírásának megfelelően (lásd a #31 alatti példákat).

Megjegyzés: Felmerült a kérdés, hogy egy összetett kifejezésben már feltüntetett szeszes ital (kategória vagy FJ) nevének – például az adott szeszes ital különleges tulajdonságainak leírása céljából történő – megisméltése utalásnak tekintendő-e. Az SDR 12. cikke (3a) bekezdése a) pontjának fent említett rendelkezései egyértelműen kizárják ezt a lehetőséget. Ebben az esetben a más élelmiszerral együtt használt szeszes ital nevére való ismételt hivatkozás az említett név összetett kifejezésben való használatának „kiterjesztéseként” értendő, és meg kell felelnie az SDR 11. cikkének (3) bekezdésében meghatározott jelölési szabályoknak.

#31 – Példák az engedélyezett jelölésre:

Borpárlat (40 % (V/V))

Cognacból készült

Bourbon hordóban készre kezelt

Mivel a Cognac műszaki dokumentációja/termékleírása kizárólag a korábban bort vagy borpárlatokat tartalmazó fahordókban történő érlelést teszi lehetővé, a korábban Bourbon whiskyt tartalmazó hordóban készre kezelt Cognac már nem jogosult az adott FJ nevének viselésére. A fogyasztó számára azonban hasznos információval szolgál az arra a tényre való utalás, miszerint a kiindulási szeszes italt a Cognac követelményeinek megfelelően állították elő a Bourbon hordóban történő tárolásig. **Megjegyzés:** ilyen esetben a borpárlatnak a Cognachoz előírt minimális alkoholtartalommal (40 % (V/V)) kell rendelkeznie.

Boróka ízesítésű szeszes ital (32 % (V/V))

KORNBÓL KÉSZÜLT

Az I. melléklet 19. kategóriájában meghatározott követelmények szerint a boróka ízesítésű szeszes italokat – többek között – borókabogyóval történő ízesítéssel is elő lehet állítani. Mivel a Korn földrajzi jelzésként bejegyzett gabonapárlat, ez a jelölés azzal a feltétellel megengedett, hogy a **végtermék alkoholtartalma eléri a Korn esetében előírt minimumot** (azaz 32 % (V/V)-t), ami magasabb, mint a boróka ízesítésű szeszes italok esetében előírt minimális alkoholtartalom (azaz 30 % (V/V)).

Málna (ízesítésű) vodka (37,5 % (V/V))

Négyszer desztillált vodkából készült

Az ízesített vodka, amelyet – az I. melléklet 31. kategóriájában meghatározott követelmények szerint – aromák és esetleg édesítőtermékek vodkához történő hozzáadásával állítanak elő, az SDR 12. cikke (3a) bekezdésének a) pontja alapján leírásában, megjelenítésén és jelölésén utalhat a felhasznált vodkára. **Megjegyzés:** Az ízesített vodka minimális alkoholtartalma azonos a vodka esetében előírt minimális alkoholtartalommal, azaz 37,5 % (V/V).

#32 – Példák a tiltott jelölésre (Megjegyzés: az olyan szeszes italon feltüntetett utalás, amely nem felel meg valamely kategóriának – és amely így a „szeszes ital” előírt nevet viseli – mindig tilos):

1. **Szeszes ital**

Rumból és brandyból készült

Két különböző szeszes ital kombinációja nem jelölhető utalásként. Ha csak szeszes italokból áll az ilyen kombináció, akkor azt **keverékként** kell jelölni. Egyéb élelmiszerek hozzáadása esetén a szeszes italok neve csak akkor szerepelhet az élelmiszerek összetevőinek listáján, ha a lista összhangban van a FIC rendelet 18–22. cikkével, az SDR 13. cikkének (2) bekezdésében foglaltak szerint.

2. **Rumalapú**

Szeszes ital

Fűszerekkel

A szeszes italnak – az egyedi követelményei szerinti előállításához felhasznált élelmiszerektől eltérő – egy vagy több élelmiszerral való kombinációja mindig **összetett kifejezést** eredményez, ezért nem lehet utalásként jelölni.

3. **Szeszes ital**

Rumból előállítva (15 % (V/V))

Tilos a szeszesital-kategóriákra vagy földrajzi jelzésekre való utalás, ha azokat egyszerűen **az előírt alkoholtartalom** (a rum esetében 37,5 % (V/V)) **alá hígították vízzel**.

3.2.4.2. Utalások más szeszes italok hordóira

A fent kifejtettek szerint (lásd az 1.5. pontot) a szeszes italnak az érlelési időszak egészében vagy egy részében egy előzetesen más szeszes ital érleléséhez használt fahordókban való tárolására hivatkozó kifejezések nem tekinthetők a FIC rendelet 36. cikke értelmében vett önkéntes tájékoztatásnak, mivel az SDR 10. cikke (7) bekezdésének első albekezdésében foglalt rendelkezés megtiltja a szeszes italok nevének használatát az SDR-ben vagy az adott FJ műszaki dokumentációban/termékleírásban meghatározott követelményeknek meg nem felelő italok leírásában, megjelenítésén és jelölésén.

Az e tilalom alól engedélyezett egyedüli kivétel az összetett kifejezéseknek, az utalásoknak és az összetevőlistáknak az SDR 11. és 12. cikkében, illetve 13. cikkének (2)–(4) bekezdésében szabályozott jelölésével kapcsolatos. Ezért nem csupán a FIC rendelet szerinti önkéntes tájékoztatást, hanem az SDR 12. cikkének (3a) bekezdésében szabályozott utalást is jelent az olyan szeszes italra való hivatkozás, amelynek fahordójában később egy másik szeszes italt érleltek.

Megjegyzés: Az SDR 12. cikke (3a) bekezdése b) pontjának i. alpontja előírja, hogy a fahordó korábbi tartalmát el kell távolítani azon szeszes italok (kategóriák vagy földrajzi jelzések) esetében, amelyekhez tilos hígított vagy hígítatlan alkoholt hozzáadni. E követelmény vonatkozik pl. az 1–14. szeszesital-kategóriákra. Ezért azon szeszesital-kategóriák vagy földrajzi jelzések esetében, amelyekre a fenti követelmény nem vonatkozik, nem tilos a fahordóban hagyni a korábban abban érlelt szeszes ital egy részét. E gyakorlat alkalmazásakor azonban az SDR 12. cikke (3a) bekezdésének b) pontja ii–iv. alpontjában meghatározott jelölési rendelkezéseken túlmenően az SDR 13. cikke (3) vagy (4) bekezdése (azaz a **keverékek** jelölésére vonatkozó rendelkezések) szerint megfelelően kell jelölni a szeszes italok hordóira való utalásokat (lásd a 3. példát a #33 alatt).

Megjegyzés: Az SDR 12. cikke (3a) bekezdése b) pontjának ii–iv. alpontja szerint és az alkoholtartalmú italokon feltüntetett utalásokra alkalmazandó általános címkézési szabálytól eltérve (misperint az utalás betűmérete nem haladhatja meg az alkoholtartalmú ital nevéhez vagy az esetlegesen használt összetett kifejezéshez használt betűméret felét), a szeszes ital hordóira való utalás **betűmérete nem lehet nagyobb** a szeszes ital előírt nevéhez vagy az esetlegesen használt összetett kifejezéshez használt betűméretnél, amennyiben az egyértelműen hivatkozik a kapott szeszes ital érleléséhez használt hordóra, megjelenítése pedig a szeszes ital előírt nevével vagy az esetlegesen használt összetett kifejezésnél **kevésbé feltűnő**. A készletek erejéig azonban továbbra is forgalomba hozhatók az adott rendelkezésben említett azon szeszes italok, amelyek jelölését 2022. december 31. előtt végezték a 716/2013/EU végrehajtási rendelet 4. cikkének alkalmazásában (amely pusztán azt írja elő, hogy az utalást kisebb betűméretben kell feltüntetni, mint a kereskedelmi megnevezést és az összetett kifejezést). Mindenesetre még ebben az átmeneti időszakban is **ajánlott**, hogy a szeszes ital hordóira való utalás ne legyen feltűnőbb, mint a szeszes ital előírt neve (pl. eltérő háttér, szín vagy karaktertípus használatával).

A fenti 1.5. pontban felsorolt egyéb alkoholtartalmú italok (különösen a bor vagy sör) érleléséhez korábban használt fahordókban történő érlelésre vonatkozó hivatkozások helyes használatát illetően az illetékes nemzeti hatóságok által értékelendő szempontokon kívül, ideértve a FIC rendelet 7. cikke (1) bekezdésének való megfelelést is, a szeszes italok hordóira való utalás terén az alábbiak **ajánlottak**:

1. a szeszes italt valóban olyan **fahordóban** érlelték, amelyet korábban az utalás tárgyát képező szeszes ital érleléséhez használtak: az SDR 4. cikke 11. pontjának meghatározása szerint az érlelés „*a szeszes ital megfelelő tartályokban való tárolása meghatározott időszakon keresztül annak lehetővé tétele érdekében, hogy a szeszes ital olyan természetes reakcióknak legyen kitéve, amelyek az adott szeszes italt különleges jellemzőkkel ruházzák fel*”. Ez azt jelenti például, hogy nem megengedett a műanyag hordókhhoz hasonló inert tartályok használata, illetve faforgács használata a fahordóban történő érlelés helyett;
2. az alkohol hozzáadását tiltó szeszesital-kategóriák (pl. az SDR 7. cikke (2) bekezdése b) pontjának előírása szerint az I. melléklet 1–14. szeszesital-kategóriái) esetében az érleléshez használt **hordók** korábbi tartalmát **el kell távolítani**;
3. mivel az érleléséhez használt hordó jelentősen befolyásolja a szeszes ital jellegét, ezért jogos a fogyasztók tájékoztatása az alkalmazott hordó korábbi tartalmáról. E tájékoztatásnak azonban **világosnak és egyértelműnek kell lennie**, a felhasznált hordóra és nem csupán az abban korábban érlelt szeszes itatra kell vonatkoznia, és a fogyasztó számára nem lehet megtévesztő, a FIC rendelet 7. cikkének (1a) és (2) bekezdésében és 36. cikkében előírtak szerint. Például:
 - a) egy adott hordóra való hivatkozás csak akkor indokolható, ha a szeszes italt **elég hosszú ideig érlelték a hordóban** ahhoz, hogy az befolyásolja az adott szeszes ital érzékszervi jellegét;
 - b) az utalásra vonatkozó hivatkozás kontextusa legyen egyértelmű és **csak azt a célt szolgálja**, hogy a **fogyasztó tájékoztatást kapjon** a felhasznált hordó korábbi tartalmáról, azaz arról, hogy a szeszes ital elegendő időt töltött egy olyan hordóban, amelyet korábban például rum érleléséhez használtak;
 - c) az utalás **legyen pontos** és **ne legyen megtévesztő**. A termék jelölése és értékesítése nem sugallhatja azt, hogy az összes szeszes italt az állítás szerinti típusú hordóban érlelték, ha ez nem így van. Megtévesztő lenne például egy whiskyhez „rumos hordóban érlelt” leírást adni, ha a whisky előállításához használt mennyiségnek csupán egy részét érlelték rumos hordókban;
 - d) egyes szeszes italoknál a „**készre kezelés**” vagy „**készre kezelt**” kifejezést használják. Ez a hagyományos ágazati kifejezés azt jelenti, hogy az érlelés utolsó időszakát olyan hordóban végezték, amely eltér a korábban használt hordótól. Mivel a készre kezelés az érlelési időszak egy részének felel meg, a fent említett követelmények a készre kezelésre is ugyanúgy alkalmazandók.

#33 – Példák az engedélyezett jelölésre:

1. **RUM**

Kentucky Bourbon hordóban érlelt

2. **Single Malt Whisky***

Cognac hordóban érlelt / Rumos hordóban készre kezelt

3. **Szeszes ital**

95 % gin és 5 % rum keveréke

Rumos hordóban érlelt

jelezheti, hogy a rum/whisky/gin és rum elegendő időt töltött egy korábban Bourbon/Cognac/Rum érlelésére használt fahordóban ahhoz, hogy ennek hatása legyen érzékszervi jellegükre.

* Az I. melléklet 2.a) pontjának iii. alpontja szerint (whisky vagy whiskey) a végső párlat érlelését legfeljebb 700 liter űrtartalmú fahordókban kell végezni. Mivel a fahordó típusa nincs meghatározva, a whisky/whiskey különleges érzékszervi jellemzőinek biztosítása érdekében újra fel lehet használni azokat a hordókat, amelyekben más alkoholtartalmú italokat érleltek.

#34 – Példák a tiltott jelölésre:**Cognac****Rumos fahordóban készre kezelt**

nem megengedett, mert a Cognac FJ műszaki dokumentációja/termékleírása nem ír elő olyan hordóban történő készre kezelést, amelyet korábban nem használtak bor vagy borpárlatok érleléséhez az előállítási mód részeként.

Whisky**Brandy hordóban érlelt**

nem megengedett, mert az utalás nem lehet feltűnőbb a szeszes ital előírt nevénel és az utaláshoz használt betűméret nem lehet nagyobb az előírt névhez használt betűméretnél.

Cognac készre kezelés**Rum**

nem megengedett, mert az utalásnak tartalmaznia kell az alkalmazott hordó típusára való hivatkozást.

3.2.5. Az utalásokra vonatkozó egyéb jelölési szabályok

A 12. cikk (4) bekezdése előírja, hogy „a (2), a (3) és a (3a) bekezdésben említett utalások:

- a) nem szerepelhetnek az alkoholtartalmú ital elnevezésével megegyező sorban;
- b) betűmérete nem lehet nagyobb az alkoholos ital elnevezésének betűméreténél, összetett kifejezések használatakor pedig betűmérete nem lehet nagyobb, mint az ilyen összetett kifejezéseknél használt betűméret fele a 11. cikk (3) bekezdésének c) pontjával összhangban; és
- c) a szeszes italok leírásában, megjelenítésén és jelölésén feltüntetett utalások esetében mindig az utalás mellett szerepelnie kell a szeszes ital előírt nevének is, amelyet az utalással azonos mezőben kell feltüntetni.”⁽²⁸⁾

A 12. cikk (4) bekezdésében foglalt rendelkezések tehát az alkoholtartalmú italokon tett utalások esetében kötelezőek, az alkoholtartalmú italoktól eltérő élelmiszereken tett utalások esetében azonban nem azok (12. cikk (1) bekezdés). Ezeknél (pl. rum jégkrém, Kirschpralinen, tojáslikőr torta) a FIC rendelet általános jelölési szabályait és különösen a tisztességes tájékoztatási gyakorlatokról szóló 7. cikkét kell alkalmazni.

Továbbá, ha a szeszes italokra való utalások szeszes italoktól eltérő **alkoholtartalmú italokon** és **likőrökön** történnek, az egyes alkoholtartalmú összetevők **alkoholarányát** legalább egyszer fel kell tüntetni: az utalással azonos látómezőben és a felhasznált mennyiségek csökkenő sorrendjében.

⁽²⁸⁾ Az (EU) 2019/787 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az egyéb szeszes italok leírásában, megjelenítésén és jelölésén a szeszes italok előírt nevére vagy földrajzi árujelzőjére történő utalás tekintetében történő módosításáról szóló, 2021. május 27-i (EU) 2021/1334 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet vezette be (HL L 289., 2021.8.12., 1. o.).

#35 – Példák az alkoholtartalmú italokon feltüntetett utalások engedélyezett jelölésére:	
<p>Sör löttyintésnyi Geneverrel 7 % (V/V) (Sör 90 % – Genever 10 %): alkoholarány</p>	
<p>Almabor Punch au Rhum-mal 20 % (V/V) (Almabor 95 % – Rum 5 %): alkoholarány</p>	
<p>Alkoholtartalmú ital Diplomat koktél Cognac és Maraschinóval 15 % (V/V) (Bor 75 % – Cognac 10 % – Maraschino 8 % – mezőgazdasági eredetű etil-alkohol 7 %): alkoholarány</p>	
<p>Csokoládélikőr kortynyi Ginneel 16 % (V/V) (mezőgazdasági eredetű etil-alkohol 96 % – Gin 4 %): alkoholarány</p>	
<p>LIKŐR Tojáslikőr és fahéj Brandyvel és Irish Whiskeyvel 17 % (V/V) (mezőgazdasági eredetű etil-alkohol 88 % – Brandy 7 % – Irish Whiskey 5 %): alkoholarány</p>	
<p>Crème de Brandy avec Rhum 30 % (V/V) (Brandy 90 % – Rum 10 %): alkoholarány</p>	
<p>Borpárlat COGNAC VSOP-ból és Bourbon hordóban érlelt ez kettős utalás: először egy olyan szeszes itatra (Cognac), amelyet egyedüli alkoholalapként használnak egy másik szeszes ital (borpárlat) előállításához. Valójában a kiindulási szeszes ital már nem felel meg a földrajzi jelzésének műszaki dokumentációjában/termékleírásában meghatározott követelményeknek, mivel olyan fahordóban érlelték, amely korábban Bourbon Whiskyt (második utalás) tartalmazott, ami a Cognac esetében nem engedélyezett</p>	
#36 – Példák a tiltott jelölésre:	
<p>Szeszes ital COGNAC hordóban készre kezelve Bár megengedett, ebben az esetben e jelölés nem felel meg az SDR 12. cikke (3a) bekezdése b) pontjának iii. és iv. alpontjában foglalt jelölési rendelkezésnek, amely előírja, hogy az utalás kevésbé feltűnő legyen, mint a szeszes ital előírt neve vagy bármely használt összetett kifejezés, és olyan betűmérettel, amely nem nagyobb, mint a szeszes ital előírt nevéhez vagy bármely használt összetett kifejezéshez használt betűméret²⁹. Az ilyen jelölés mindenesetre tisztességtelen megjelenítést jelentene, mivel a termék (szeszes ital) előírt nevének rovására hangsúlyoz egy utalást (Cognac túl feltűnő), ami szeszes ital földrajzi jelzésével való visszaélésnek tekinthető.</p>	

A fenti példákban az élelmiszer neve (sör, almabor, ízesített borok, csokoládé likőr, crème de brandy, likőr, borpárlat) és az összetett kifejezések (crème de brandy – amely összetett kifejezés és előírt név egyaránt lehet –, csokoládélikőr, tojáslikőr és fahéj) nem ugyanabban a sorban szerepel, mint az utalás (Genever, Punch au Rhum, Cognac, Maraschino, Gin, Brandy, Irish Whisky, Rum, Bourbon hordó).

⁽²⁹⁾ Az (EU) 2019/787 rendelet 12. cikke (3a) bekezdése b) pontjának iv. alpontja csak 2022. december 31-től alkalmazandó. Addig a 716/2013/EU végrehajtási rendelet 4. cikke (amely előírja, hogy az utalást a kereskedelmi megnevezés és az összetett kifejezés betűméreténél kisebb betűmérettel kell feltüntetni) továbbra is alkalmazandó.

Mindenesetre, ha a kapott ital szeszes ital, annak előírt nevét mindig ugyanabban a látómezőben kell szerepeltetni, ahol az utalás szerepel, amelyet a szeszes ital előírt neve és az esetleges összetett kifejezés betűméretének **felével vagy kisebb betűmérettel** kell feltüntetni (kivéve a szeszes italok hordóira való utalásokat, amelyek a szeszes ital előírt nevének és az esetleges összetett kifejezések betűméreténél nem nagyobb betűmérettel tüntethetők fel).

Az utalás azonban olyan **karakterekkel** is végezhető, amelyek betűtípusa és színe eltér az alkoholtartalmú ital nevéől/összetett kifejezéstől, vagy attól eltérő háttéren jelennek meg. Mindazonáltal **ajánlott**, hogy az utalás **kevésbé feltűnően** jelenjen meg, mint az alkoholtartalmú ital neve. Ez az ajánlás **jogi kötelezettséggé** válik a **szeszes italok hordóira való utalások** tekintetében, hogy egyensúlyba hozza az ilyen utalásokra vonatkozó kevésbé korlátozó betűméret-követelményt.

3.3. „Utánzat” szeszesital-aromákra való utalás

Amint említettük (lásd a fenti 1.3. pontot), a 10. cikk (7) bekezdésének első albekezdése szerint a **szeszes ital neve** (kategória vagy FJ) semmilyen módon **nem használható olyan ital** (leírásában,) megjelenítésén és jelölésén, amely nem felel meg az adott szeszesital-kategóriában vagy FJ műszaki dokumentációban/termékleírásban meghatározott előállítási követelményeknek.

E szigorú tilalom kifejezetten magában foglalja azon eseteket is, amikor a (leírásban,) megjelenítésén és jelölésén egyértelműen feltüntetik, hogy utánzatról van szó, például „hasonló”, „típusú”, „stílusú”, „készített”, „ízű” stb. kifejezések használatával.

A szeszes ital neve (kategória vagy FJ) nem használható az adott szeszes italtól eltérő ital (leírása,) megjelenítése és jelölése során.

E tilalom nyilvánvalóan nem érinti az összetett kifejezésekre (11. cikk), az utalásokra (12. cikk) és az (alkoholtartalmú) összetevők listájára (13. cikk (2)–(4) bekezdés) vonatkozó rendelkezéseket, amelyek természetesen alkalmazandók, feltéve, hogy valamennyi vonatkozó szabály teljesül.

#37 – Példák a tiltott jelölésre:

1. **Vodka ízű alkoholtartalmú ital**
2. **Rummal ízesített szeszes ital**
3. **Brandy stílusú ital**
4. **Gin típusú, alacsony alkoholtartalmú ital**
5. **Whiskyhez hasonló alkoholmentes ital**

Mindazonáltal a 10. cikk (7) bekezdése második albekezdésének bevezetésével a jogalkotó úgy határozott, hogy – bár egyértelmű, hogy a fogyasztó megtévesztésének elkerülése érdekében a szeszes ital neve (kategória vagy FJ) nem használható a követelményeinek meg nem felelő ital leírására – a **szeszesital-kategóriák nevei** a következőképpen használhatók:

1. az **aromára** való hivatkozás részeként, vagy
2. az ezen aromák felhasználásával előállított, **italoktól eltérő élelmiszerek** megjelenítésén és jelölésén,

még akkor is, ha e termékek nem felelnek meg a megjelenésükön és jelölésükön hivatkozott szeszesital-kategóriához meghatározott követelményeknek.

A jogalkotó tehát elismert egy bevett piaci gyakorlatot, mivel egyes aromákon szeszesital-kategóriák neve (pl. rumíz vagy brandy aroma) van feltüntetve, bár nem felelnek meg e kategóriák követelményeinek, ami azonban nem feltétlenül jelenti a fogyasztók megtévesztését.

Mindazonáltal a földrajzi jelzések szigorúbb oltalmának biztosítása érdekében a 10. cikk (7) bekezdésének második albekezdésében a jogalkotó **kifejezetten megtiltja**, hogy a szeszes ital **földrajzi jelzések** nevét bármely aroma vagy az ilyen aromákkal ízesített élelmiszerek leírására használják.

#38 – Példák az („utánzat”) szeszes italokra való utalásokra:

1. **Babà al rum – Babà au rhum – Rum baba:** ez esetben csak (az I. melléklet 1. kategóriája összes követelményének megfelelő) **valódi rum** használható
2. **Babà aromatisé au rhum – Babà con aroma di rum – Babà rumízzel – Rumízű babà:** Ez esetben **rumíz** használható, feltéve, hogy a fogyasztó nincs megtévesztve a felhasznált aroma jellegét illetően (azaz nem szeszes ital)

Egyéb példák:

NEM FOLYÉKONY ÉLELMISZEREK

3. A **rumízű jégkrém** tartalmazhat ízt
4. Az **Armagnackal készült jégkrém** tartalmazzon **autentikus Armagnacot (FJ)**
5. A **gin és tonik ízesítésű joghurt** tartalmazhat ízt
6. A **Scotch Whisky ízesítésű csokoládé** tartalmazzon **autentikus Scotch Whiskyt (FJ)**

FOLYÉKONY ÉLELMISZEREK (ITALOK)

7. A **narancslé rummal és vodkával** tartalmazzon **autentikus rumot és vodkát**
8. Az **Irish Whiskey ízesítésű kóla** tartalmazzon **autentikus Irish Whiskey-t (FJ)**
9. A **rummal finomított sör** tartalmazzon **autentikus rumot**
10. A **Geneverrel finomított sör** tartalmazzon **autentikus Genevert (FJ)**
11. A **Kirschwasser illatú tojáslikőr** tartalmazzon **autentikus Kirschwassert**
12. A **Cognac illatú tojáslikőr** tartalmazzon **autentikus Cognacot (FJ)**

Megjegyzés: A fenti példák leíró jellegűek és nem alkalmazzák azon jelölési rendelkezéseket, amelyek előírják, hogy az utalást a likőr előírt nevével külön sorban és a betűméretének legfeljebb felét kitevő betűméretben kell feltüntetni.

3.4. Szeszes italok nevére hivatkozó alacsony/zéró alkoholtartalmú italok

Amint említettük (lásd a fenti 1.3. és 3.3. pontot), az SDR 10. cikke (7) bekezdésének első albekezdése tiltja a szeszesital-kategóriák előírt nevének vagy a szeszes italok földrajzi jelzéseinek használatát **bármely olyan ital** leírásában, megjelenítésén és jelölésén, amely nem felel meg az adott szeszesital-kategória vagy FJ követelményeinek. E tilalom akkor is érvényes, amikor ezen előírt neveket vagy földrajzi jelzéseket a „hasonló”, „típusú”, „jellegű”, „készített”, „ízű” szavakkal vagy fordulatokkal, illetve más hasonló kifejezéssel együtt használják.

Megjegyzés: E tilalom az SDR I. mellékletének 20. kategóriájában meghatározott követelményeknek meg nem felelő italok leírására használt olyan fantázianevekre vagy hivatkozásokra is kiterjed, mint pl. „no Gin”, „for Gin lovers”, „VirGin”, „Ginfection”.

#39 – Példák a tiltott jelölésre (szeszes italra hivatkozás, ugyanakkor annak állítása, hogy az ital nem tartalmaz alkoholt):

1. Alkoholmentes szeszes ital	– vagy –	alkoholt nem tartalmazó szeszes ital
2. Zéró alkohol gin	– vagy –	zéró alkohol gin-tonik
3. Alkoholmentes whisky	– vagy –	alkoholmentes whisky és kóla

Az összetett kifejezésekre és az utalásokra vonatkozó rendelkezések a fent említett tilalom alóli kivételek között szerepelnek. Az **alkoholt nem** tartalmazó italban szereplő szeszes ital nevére való hivatkozás azonban sem az **összetett kifejezések**, sem az **utalások** szabályai alapján **nem** lenne **lehetséges**, mivel a végtermékben lévő összes alkoholnak az említett szeszes italból kell származnia.

Ha ugyanis a végső ital egyáltalán nem tartalmaz alkoholt, az említett szeszes italtól észszerűen nem várható el, hogy megfeleljen a jelölésen használt nevű szeszesital-kategóriára vagy földrajzi jelzésre vonatkozó összes követelménynek (nevezetesen az előírt minimális alkoholtartalomnak).

A szeszes ital nevére (összetett kifejezés vagy utalás útján) hivatkozó bármely ital mindig alkoholtartalmú ital.

Ebben az összefüggésben érdemes kiemelni, hogy az „alkoholtartalmú ital” fogalmát az uniós jogszabályok nem határozzák meg, bár saját alkalmazásában az Uniós Vámkódex a legfeljebb 0,5 % (V/V) alkoholtartalmú italokat „alkoholmentes” itallak, míg a 0,5 % (V/V) feletti alkoholtartalmú italokat alkoholtartalmú itallak minősíti ⁽³⁰⁾.

Ami a FIC rendeletet illeti, 16. cikkének (4) bekezdése és 28. cikkének (2) bekezdése nem azért hivatkozik az 1,2 % (V/V)-nál több alkoholt tartalmazó alkoholtartalmú italokra, hogy meghatározza, mi minősül alkoholtartalmú itallak, hanem csupán azon (azaz 1,2 % (V/V)-nál több alkoholt tartalmazó) alkoholtartalmú italok meghatározása céljából, amelyek mentesülnek a kötelező tápértékjelölés és az összetevők felsorolása alól, vagy a jelölésen kötelesek feltüntetni a tényleges alkoholtartalmat.

Mivel azonban az uniós élelmiszerjogban hiányzik az „alkoholos ital” fogalom meghatározása, és különösen az összetett kifejezések vagy az egyéb élelmiszerek jelölésén szereplő szeszes italok nevére való utalások alkalmazásában, a legfeljebb 1,2 % (V/V) alkoholt tartalmazó kapott italok az SDR keretében továbbra is alkoholtartalmú itallaknak tekintendők.

Mindazonáltal, a FIC rendelet 38. cikkének (2) bekezdésében említettek szerint, a tagállamok az e rendelet által egyedileg nem harmonizált kérdésekre vonatkozóan elfogadhatnak nemzeti intézkedéseket, feltéve, hogy azok nem tiltják, akadályozzák vagy korlátozzák az e rendelet előírásainak megfelelő áruk szabad mozgását. E nemzeti intézkedések természetesen nem engedélyezhetnek olyan gyakorlatokat, amelyek megteveszthetik a fogyasztót.

Megjegyzendő továbbá, hogy az utóbbi évek során a részben vagy teljesen alkoholmentesített italok növekvő értékesítési tendenciáját figyeltük meg. Különösen igaz ez a sörre, amely termék uniós szinten nincs szabályozva.

A vonatkozó uniós szabályok hiányában és a fogyasztók megfelelő tájékoztatása érdekében az alkoholtartalom küszöbértékeinek meghatározásához a tagállamok jogosan fogadhatnak el rendelkezéseket, amelyek az uniós szinten nem szabályozott itallaknál olyan fogalom meghatározásokat eredményezhetnek, mint az „alkoholmentes”, „alacsony alkoholtartalmú” és „alkoholmentesített”.

Ez nyilvánvalóan kizárja az ilyen terminológia használatát a szeszes italok, bor ⁽³¹⁾ és ízesített borászati termékek esetére vonatkozóan, amelyekre külön uniós szintű rendelkezések vonatkoznak.

Más itallak, pl. a sör vagy alcopop, azaz a bármely ital szeszes itallakkal való kombinálásából kapott itallak esetében azonban (mint az SDR 3. cikke 3. pontjának a) alpontjában meghatározott és 12. cikkének (1) és (2) bekezdésében szabályozott egyes utalásoknál) előnyösek lehetnek az ilyen nemzeti meghatározások (amennyiben léteznek).

Ennélfogva például az alábbi ital jelölése:

– „*vodka és narancs* (összetett kifejezés)

alkoholmentes ital” – 0,05 % (V/V) alkoholtartalommal,

az uniós jog értelmében **nem engedélyezett** ⁽³²⁾.

Másrészről viszont, mivel a sör uniós szinten nincs szabályozva, a nemzeti jogszabály (amennyiben létezik) az alábbi jelölést engedélyezheti:

– „**alkoholmentes sör**

kortynyi ginnel” (utalás) – **0,4 % (V/V) alkoholtartalommal,** vagy mint

⁽³⁰⁾ A vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. melléklete: A 22. árucsoporthoz tartozó 3. pontjának szövege: „3. A 22.02 vtsz. alkalmazásában az »alkoholmentes ital« kifejezés olyan italt jelent, amelyek térfogatszázalékban kifejezett alkoholtartalma legfeljebb 0,5 térfogatszázalék. Az alkoholtartalmú itallakot jellegüknek megfelelően, a 22.03–22.06 vagy a 22.08 vtsz.-ok alá kell besorolni.”

⁽³¹⁾ Az »alkoholmentesített» vagy »részben alkoholmentesített» borokra vonatkozó rendelkezéseket a közös piacszervezésről szóló 1308/2013/EU rendelet állapítja meg, melyet az (EU) 2021/2117 módosított.

⁽³²⁾ Ezen itallak ugyanis bizonyos mennyiségű alkoholt tartalmaznak, bár nagyon alacsony százalékban. Ezért az uniós jog értelmében ezeket alkoholtartalmú itallaknak kellene tekinteni.

– „**alacsony alkoholtartalmú sör**

rummal finomított” (utalás) – **1 % (V/V) alkoholtartalommal.**

2021-ben a Bizottság pályázatot hirdetett a fenti kérdések további vizsgálatát célzó tanulmányra annak megállapításához, hogy szükséges-e külön jogszabály.

3.5. Ellenőrzések

Egy szeszes ital (kategória vagy FJ) nevére való utalást tartalmazó termék (leírásának,) megjelenítésének és jelölésének ellenőrzései az alábbi feltételeknek való megfelelésre vonatkoznak:

3.5.1. Az alkoholtartalmú italoktól eltérő élelmiszerek terén

Előállítás:

1. a szeszes ital(ok)ra utaló élelmiszer olyan (folyékony vagy nem folyékony) élelmiszer, amely eltér az alkoholtartalmú italtól (azaz nem tartalmaz alkoholt);
2. a kapott termék alkoholtartalmú ital vagy, még ha csak nyomokban is, alkoholt tartalmazó nem folyékony élelmiszer;
3. az utalásban említett szeszes ital(ok) megfelel(nek) az I. melléklet vonatkozó szeszesital-kategóriájában vagy a FJ műszaki dokumentációjában/termékleírásában az előállítására/előállításukra meghatározott összes követelménynek, beleértve a minimális alkoholtartalmat is, azaz az utalásban csak autentikus szeszes italokra lehet hivatkozni; és
4. a kapott termékben lévő összes alkohol az utalásban említett szeszes ital(ok)ból származik (kivéve a kiindulási élelmiszer gyártásához felhasznált aromákban, színezékekben vagy egyéb engedélyezett összetevőkben esetleg jelen levő alkoholt).

Jelölés:

5. folyékony élelmiszerek esetében csak egynél több szeszes italra végezhető utalások (**egy** szeszes ital más élelmiszerekkel való kombinálása az összetett kifejezések szabályainak hatálya alá tartozik);
6. a végtermék jelölése megfelel a FIC rendelet rendelkezéseinek.

3.5.2. A szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italok terén

Előállítás:

1. a szeszes ital(ok)ra utaló élelmiszer olyan alkoholtartalmú ital, amely nem szeszes ital (pl. bor, ízesített borászati termék, sör, almabor, körtebor, egyéb erjesztett ital);
2. a kapott termék továbbra is alkoholtartalmú ital;
3. az utalásban említett szeszes ital(ok) megfelel(nek) az I. melléklet vonatkozó szeszesital-kategóriájában vagy a FJ műszaki dokumentációjában/termékleírásában az előállítására/előállításukra meghatározott összes követelménynek, beleértve a minimális alkoholtartalmat is, azaz az utalásban csak autentikus szeszes italokra lehet hivatkozni;
4. az összes hozzáadott alkohol az utalásban említett szeszes ital(ok)ból származik (azaz a kiindulási alkoholtartalmú italban természetesen jelen levő alkoholon kívül), kivéve a lehetséges aromákban, színezékekben vagy más engedélyezett összetevőkben esetlegesen jelen levő alkoholt.

Jelölés:

5. a borra és az ízesített borászati termékeken feltüntetett lehetséges utalásoknak meg kell felelniük az e termékekre vonatkozó egyedi uniós jogszabályoknak;
6. az alkoholtartalmú ital nevét feltűnően kell megjeleníteni úgy, hogy könnyen láthatók, jól olvashatók és adott esetben letörölhetetlenek legyenek. Nem rejthetik el, tehetik kivehetetlenné, vonhatják el róluk a figyelmet vagy szakíthatják meg azt más írott vagy képi anyaggal vagy bármilyen egyéb közbeiktatott anyaggal;
7. az utalás nem az alkoholtartalmú ital nevével megegyező sorban szerepel;
8. az utalás olyan betűmérettel jelenik meg, amely nem haladja meg az alkoholtartalmú ital nevéhez és az összetett kifejezésekhez használt betűméret felét, amennyiben összetett kifejezéseket használnak; és

9. az egyes alkoholtartalmú összetevők aránya legalább egyszer feltüntetésre kerül: az utalással azonos látómezőben és a felhasznált mennyiségek csökkenő sorrendjében. Ez az arány azonos a végtermék összes tisztaalkohol-tartalmában az általa képviselt tiszta alkohol térfogatszázalékával.

3.5.3. A likőrök terén

Előállítás:

1. a szeszes ital(ok)ra utaló ételismiszer egy likőr, azaz olyan szeszes ital, amely megfelel az SDR I. melléklete 33–40. kategóriája (likőrök) követelményeinek;
2. a kapott termék továbbra is likőr, azaz olyan szeszes ital, amely megfelel az I. melléklet 33. kategóriája (likőr) követelményeinek;
3. az utalásban említett szeszes ital(ok) megfelel(nek) az I. melléklet vonatkozó szeszesital-kategóriájában vagy a FJ műszaki dokumentációjában/termékleírásában az előállítására/előállításukra meghatározott összes követelménynek, beleértve a minimális alkoholtartalmat is, azaz az utalásban csak autentikus szeszes italokra lehet hivatkozni;
4. az összes hozzáadott alkohol az utalásban említett szeszes ital(ok)ból származik (azaz a kiindulási likőrben természetesen jelen lévő alkoholon kívül), kivéve a lehetséges aromákban, színezékekben vagy más engedélyezett összetevőkben esetlegesen jelen lévő alkoholt.

Jelölés:

5. az előírt név „likőr”, mivel a kapott szeszes ital továbbra is megfelel az I. melléklet 33. kategóriájára vonatkozó követelményeknek, vagy az olyan másik likőr-kategória által megállapított előírt nevek egyike, amelyre vonatkozó követelményeknek megfelel;
6. a likőr előírt nevét feltűnően kell megjeleníteni úgy, hogy könnyen láthatók, jól olvashatók és adott esetben letörölhetetlenek legyenek. Nem rejthetik el, tehetik kivehetetlenné, vonhatják el róluk a figyelmet vagy szakíthatják meg azt más írott vagy képi anyaggal vagy bármilyen egyéb közbeiktatott anyaggal;
7. az utalás mellett mindig szerepel a szeszes ital előírt neve, amelyet az utalással azonos látómezőben kell feltüntetni ⁽³³⁾;
8. az utalás nem a likőr előírt nevével megegyező sorban szerepel;
9. az utalás olyan betűmérettel jelenik meg, amely nem haladja meg a likőr előírt nevéhez és az összetett kifejezésekhez használt betűméret felét, amennyiben összetett kifejezéseket használnak;
10. a „cream” kifejezés (csak angol nyelven) nem jelenik meg sem a likőr előírt nevében, sem az utalásban említett szeszes ital(ok) előírt nevében; és
11. az egyes alkoholtartalmú összetevők aránya legalább egyszer feltüntetésre kerül: az utalással azonos látómezőben és a felhasznált mennyiségek csökkenő sorrendjében. Ez az arány azonos a végtermék összes tisztaalkohol-tartalmában az általa képviselt tiszta alkohol térfogatszázalékával.

3.5.4. A likőrökön kívüli szeszes italok terén

Előállítás:

1. az (egy) szeszes italra utaló ételismiszer likőrtől eltérő szeszes ital,
2. ez esetben az utalás a következő két esetben fordulhat elő:
 - a) az utalásban említett szeszes italt **egyedüli alkoholalként használták** a végtermék előállításához, feltéve, hogy:
 - i. nem adtak hozzá más szeszes italt vagy etil-alkoholt vagy desztillátumot (amelyekre inkább a keverékekről szóló rendelkezések vonatkoznának), és a végtermék megfelel az I. mellékletben valamelyik szeszesital-kategóriára meghatározott követelményeknek és így ezen kategória előírt nevét viseli (és soha nem a „szeszes ital” köznevesült elnevezést);

⁽³³⁾ Az ezen követelményt nem, de a 110/2008/EK rendelet követelményeit teljesítő, továbbá 2022. december 31. előtt készült és jelölt, e rendelkezés hatálya alá tartozó likőröket a készletek erejéig továbbra is forgalomba lehet hozni.

- ii. az utalásban említett szeszes italt nem keverték össze az I. mellékletnek vagy a vonatkozó termékleírásnak megfelelően az előállításához vagy a végtermék előállításához használt élelmiszereken kívül más élelmiszerral (amelyekre inkább az összetett kifejezésekről szóló rendelkezések vonatkoznának); és
 - iii. a végső szeszes italt nem hígították víz hozzáadásával olyan mértékben, hogy alkoholtartalma nem éri el az I. mellékletben azon szeszesital-kategóriára vonatkozóan előírt vagy az azon földrajzi jelzés termékleírásában meghatározott minimális alkoholtartalmat, amelyhez az utalásban említett szeszes ital tartozik; **VAGY**
- b) a szeszes italt érlelésének teljes ideje vagy annak egy része (pl. a „készre kezelés”) alatt olyan **fahordóban** tárolták, **amelyet korábban az utalásban említett szeszes ital érlelésére használtak**, feltéve, hogy:
- i. a fahordóból eltávolították korábbi tartalmát azon szeszesital-kategóriák vagy szeszes italok földrajzi jelzései esetében, amelyek tekintetében alkohol hozzáadása tilos;
 - ii. a szeszes italt elég hosszú ideig érlelték a hordóban ahhoz, hogy az befolyásolja annak érzékszervi jellegét;
 - iii. az utalás csak azt a célt szolgálja, hogy a fogyasztó tájékoztatást kapjon az előállítási folyamatról és a felhasznált hordó korábbi tartalmáról;
 - iv. az utalás pontos és nem megtévesztő: a termék jelölése és értékesítése nem sugallhatja azt, hogy az összes szeszes italt az állítás szerinti hordótípusban érlelték, ha ez nem így van (pl. amikor a szeszes italnak csak egy részét érlelték korábban más szeszes italok érleléséhez használt hordókban).

Jelölés:

- 3. a szeszes ital előírt nevét feltűnően kell megjeleníteni úgy, hogy könnyen látható, jól olvasható és adott esetben letörölhetetlen legyen. Nem rejthetik el, tehetik kivehetetlenné, vonhatják el róluk a figyelmet vagy szakíthatják meg azt más írott vagy képi anyaggal vagy bármilyen egyéb közbeiktatott anyaggal;
- 4. az utalás mellett mindig szerepel a szeszes ital előírt neve, amelyet az utalással azonos látómezőben kell feltüntetni ⁽³⁴⁾;
- 5. az utalás nem a szeszes ital előírt nevével megegyező sorban szerepel;
- 6. egyedüli alkoholalapként használt szeszes italokra való utalások esetén: az utaláshoz használt betűméret nem haladja meg a szeszes ital előírt nevéhez és az összetett kifejezés(ek)hez használt betűméret felét, amennyiben összetett kifejezéseket használnak ⁽³⁵⁾;
- 7. szeszes ital hordójára való utalás esetén:
 - a) az utalásnak az alkalmazott hordó típusára kell hivatkoznia (csupán a benne tárolt korábbi szeszes italra való hivatkozás nem elfogadható);
 - b) az utalásnak a szeszes ital előírt nevével kevésbé feltűnően kell megjelenie;
 - c) az utaláshoz használt betűméret nem haladja meg a szeszes ital előírt nevéhez és az összetett kifejezés(ek)hez használt betűméretet, amennyiben összetett kifejezéseket használnak ⁽³⁶⁾; és
 - d) azon szeszes italok esetén, amelyekhez alkohol hozzáadása megengedett, ha a hordót nem ürítik ki és a korábbi szeszes ital egy részét szándékosan benne hagyva a másik szeszes itallal kombinálják, a kapott terméket a keverékekre vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően kell jelölni, ami kiegészíthető az arra a szeszes italra való utalással, amelyet maga hordó korábban tartalmazott.

⁽³⁴⁾ Az ezen követelményt nem, de a 110/2008/EK rendelet követelményeit teljesítő, továbbá 2022. december 31. előtt készült és jelölt szeszes italokat a készletek erejéig továbbra is forgalomba lehet hozni.

⁽³⁵⁾ Az e rendelkezés hatálya alá tartozó és a 716/2013/EU végrehajtási rendelet 4. cikkének megfelelően 2022. december 31. előtt jelölt szeszes italokat a készletek erejéig továbbra is forgalomba lehet hozni.

⁽³⁶⁾ Az e rendelkezés hatálya alá tartozó és a 716/2013/EU végrehajtási rendelet 4. cikkének megfelelően 2022. december 31. előtt jelölt szeszes italokat a készletek erejéig továbbra is forgalomba lehet hozni.

3.5.5. Az „utánzat” aromák terén

1. A szeszes italok nevei (mind a kategóriák, mind a földrajzi jelzések) kizárólag a következő esetekben használhatók:
 - a) az adott kategória vagy FJ követelményeinek megfelelő szeszes ital leírása, megjelenítése és jelölése; vagy
 - b) összetett kifejezés, utalás, összetevőlista, keverék vagy elegy a vonatkozó rendelkezésekkel összhangban.
2. **Kivétel:** Egy szeszesital-kategória előírt nevét (nem egy FJ nevét) használták:
 - a) egy aroma, vagy
 - b) az ezen aromával ízesített italtól eltérő élelmiszer,

meghatározásához, még ha azok nem is felelnek meg az utalásokra vonatkozó rendelkezéseknek, feltéve, hogy ezen előírt neveket az „ízű” vagy más hasonló kifejezés egészíti ki.

3.5.6. Földrajzi jelzésekre való utalások

Azon **ajánlás** mellett, miszerint nem szabad „hasonló” összetevőket használni (kivéve más szeszes italok esetén, az utalásokra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően), a földrajzi jelzéssel ellátott szeszes italra való utalásnak meg kell felelnie annak a feltételnek is, hogy az íz felismerhető és elsősorban a földrajzi jelzésnek tulajdonítható.

Ez utóbbi követelmény különösen nehézkessé teszi az ellenőrzéseket, mivel már most is meglehetősen nehéz ellenőrizni az autentikus whisky vagy kajszipárlat jelenlétét olyan élelmiszerekben, mint a sütemény, csokoládé vagy joghurt, ám az analitikai és érzékszervi ellenőrzés még ennél is nehezebb, ha például a whisky *Scotch Whisky* vagy a kajszipárlat *Kecskeméti barackpálinka*.

Ajánlott az ellenőrzéseket a helyszíni ellenőrzések során a gyártóüzemekben található dokumentációra összpontosítani: az élelmiszerek, például tészta, csokoládé stb. előállítója (a fenti példákban) felkérhető a földrajzi jelzéssel ellátott szeszes italok szállítójának azonosítására és a nyugták és dokumentumok bemutatására.

Előfordulhat, hogy a termék eredetiségére vonatkozó szállítói külön megállapodás is létezik. Az ilyen dokumentáció megléte hozzájárulhat az eredetiség igazolásához. A szállítói dokumentáció hiánya azonban nem feltétlenül utal csalásra, de további vizsgálatok elvégzését indokolhatja.

Analitikai vizsgálatok is alkalmazhatók, ha a papíralapú nyomon követhetőség nem nyújt elegendő garanciát és még mindig vannak kétségek.

Esettől függően helyénvaló lehet az izotópos tömegspektroszkópiai elemzés alkalmazása és az izotóp-adatbázisok referenciaként való használata.

#40 – Példák:

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság által 2018-ban szervezett ellenőrzési szemináriumon egy példával illusztrálták, hogy a felhasznált víz izotóptérfékei útján miként ellenőrizhető, hogy Lengyelországban vagy Svédországban készült-e a vodka, mivel ezek az északi részen eltérőek.

A „*Kecskeméti barackpálinka*” esetében kajsziparackot használnak, ami az izotópos elemzés során követhető sajátos mintázatot mutathat.

Az ilyen elemzések természetesen bonyolultnak tűnhetnek, de ez csupán lehetséges módszer a termék azonosítására és nem szisztematikus követelmény. Az illetékes hatóság feladata, hogy meghatározza az alkalmazandó legjobb eszközt.

4. KEVEREKEK

3. cikk 9. és 10. pont	Fogalm meghatározások
13. cikk (3) és (4) bekezdés	Felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések

4.1. Mík a keverékek?

Bizonyos feltételek mellett a szeszes ital nevek (kategóriák vagy földrajzi jelzések) feltüntethetők azon szeszes italok leírásában, megjelenítésén és jelölésén, amelyeket különböző alkoholtartalmú összetevők kombinálásával állítottak elő.

A 3. cikk 10. pontja szerint a „*keverék*»: olyan szeszes ital, amelyet keveréssel állítottak elő”, míg a 3. cikk 9. pontja szerint a „*keverés*»: egy, az I. melléklet valamely szeszesital-kategóriájába tartozó, vagy valamely földrajzi jelzéssel ellátott szeszes ital összekeverése a következők egyikével vagy közülük többel:

- egyéb, olyan szeszes italok, amelyek nem tartoznak az I. mellékletben foglalt ugyanazon szeszesital-kategóriába;
- mezőgazdasági eredetű desztillátumok;
- mezőgazdasági eredetű etil-alkohol.”

A keverékek különböző alkoholtartalmú összetevők (azaz szeszes italok, desztillátumok, etil-alkohol) kombinálásával kapott szeszes italok

Más élelmiszerek kizárólag összetevőként, a keveréket alkotó egy vagy több szeszes ital gyártása során adhatók hozzá.

Azon szeszes italok jellemző példaként, amelyeken keresztül más élelmiszerek hozzáadása történik, a 33. szeszesital-kategória követelményei szerint, a likőrök édesítőtermékek, aromák mezőgazdasági eredetű termékek vagy élelmiszerek mezőgazdasági eredetű etil-alkoholhoz, mezőgazdasági eredetű desztillátumokhoz, egy vagy több szeszes italhoz vagy ezek kombinációjához való hozzáadásával állíthatók elő.

A likőr keverékhez való hozzáadásával az adott likőr előállításához használt valamennyi összetevőt magába a keverékbe is beviszik.

#41 – Példák az engedélyezett keverékekre:

- Angel Face koktél** (Gin, Apricot Brandy, Calvados)
- Grand Marnier Liqueur*** (Orange liqueur & Cognac)
- B & B koktél** (Cognac & Bénédictine = gyógylikőr)
- Black Nail koktél** (Irish Whisky & Irish Mist)

* A márkanévre való hivatkozás itt kizárólag szemléltetésre szolgál (a Grand Marnier neves likőr, amelynek összetétele az alkoholtartalmú összetevők tekintetében jól ismert).

Megjegyzés: Két külön meghatározott, likőrökön kívüli szeszesital-kategória – pl. gabonabrandy (az I. melléklet 3. kategóriája, amely legalább 35 % (V/V) minimális alkoholtartalmat ír elő) és vilmoskörte (az I. melléklet 9. kategóriája, amely 37,5 % (V/V) minimális alkoholtartalmat ír elő) – keverékei tényleges alkoholtartalmának meg kell felelnie a kétfő számított, összevont minimális alkoholtartalmának, azaz például 36,5 % (V/V)-nak. Ha vizet vagy más folyadékot adnak hozzá azzal a céllal, hogy valamely szeszes ital alkoholtartalmát az I. melléklet adott szeszesital-kategóriájában rögzített minimum alá vigyék, akkor az adott szeszes ital nem használhatja többé előírt névként az adott kategóriában meghatározott egyik nevet sem, függetlenül attól, hogy egy vagy több szeszesital-kategória van-e feltüntetve a végtermék leírásában, megjelenítésén és jelölésén. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha az aromákat, színezékeket vagy édesítőtermékeket az adott szeszesital-kategóriára megállapított követelmények megsértésével adják hozzá. Ebben az esetben a végső ital nem minősülne a 3. cikk 9. és 10. pontja értelmében vett keveréknek, és nem lehetne ekként jelölni a keverékek jelölésére vonatkozó szabályoknak megfelelően, továbbá a felhasznált szeszes italok neve csak a FIC rendelet 18–22. cikkében foglalt összetevők listáján szerepelhetne.

Megjegyzés: Az SDR alkalmazásában csak a kizárólag különböző szeszesital-kategóriák, mezőgazdasági eredetű desztillátumok és/vagy etil-alkohol kombinálásából származó koktélok tekinthetők keverékeknek és jelölhetők ekként. Emellett a keverékekre vonatkozó felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések csak előrecsomagolt italok esetében relevánsak. Mindazonáltal hangsúlyozni kell, hogy egyes, fogyasztásra kész koktélok receptjeiben a likőrök tartalmazhatják például a koktél elkészítéséhez szükséges cukrot és élelmiszereket (pl. gyümölcsleveket/tejtermékeket). Ez esetben a koktél továbbra is keveréknek tekinthető és jelölhető, feltéve, hogy a felhasznált likőr(ök) megfelel(nek) a 33. szeszesital-kategóriában meghatározott követelményeknek (nevezetesen a minimális alkoholtartalomnak és minimális cukortartalomnak), és hogy a kapott ital még mindig szeszes ital, pl. minimális alkoholtartalma 15 térfogatszázalék.

4.2. Felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések

4.2.1. Általános szabályok

A 13. cikk (3) bekezdése határozza meg a keverékek általános felhasználási és jelölési feltételeit.

A szeszes ital nevek (kategóriák vagy földrajzi jelzések) jogosulatlan visszaéléssel szembeni védelme érdekében a 13. cikk (3) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy keverékek esetében e nevek „csak a szeszes ital előírt nevével megegyező látómezőben megjelenő alkoholtartalmú összetevők listáján tüntethetők fel”.

Az **előírt név** „szeszes ital”, amennyiben a keverék nem felel meg egyik szeszesital-kategóriának sem.

Ez esetben a 13. cikk (3) bekezdésének második albekezdése szerint a keverék alkoholtartalmú összetevőinek listáját az alábbi kifejezések legalább egyikének kell kísérnie: „keverék”, „kevert” vagy „kevert szeszes ital”.

A kiválasztott kifejezés megelőzheti vagy követheti az alkoholtartalmú összetevők listáját, vagy attól külön sorban lehet, amennyiben magával a listával és a keverék előírt nevével azonos látómezőben szerepel.

Emellett mind az alkoholtartalmú összetevők listáját, mind a kísérő kifejezést egységes karakterekkel, azonos betűtípussal és színnel és olyan betűmérettel kell feltüntetni, amely legfeljebb fele az előírt névhez használt betűméretnek (13. cikk (3) bekezdés második albekezdés).

Végül a címkén legalább egyszer fel kell tüntetni az egyes alkoholtartalmú összetevők által képviselt tiszta alkohol térfogatszázalékos arányát a keverékben felhasznált mennyiség csökkenő sorrendjében (13. cikk (3) bekezdés harmadik albekezdés).

Megjegyzés: A keverékek SDR szerinti jelölési rendelkezéseinek alkalmazásában az **alkoholtartalmú összetevőket** az SDR 3. cikkének 9. pontja szerinti szeszes italok (mint olyanok), mezőgazdasági eredetű etil-alkohol vagy mezőgazdasági eredetű desztillátumok jelentik. Másrészt a FIC rendelet 18–22. cikkében szabályozott összetevőlistán a szeszes ital egyes összetevőit le kell bontani (azaz az önmagában szeszes italnak minősülő Orange Liqueur összetevőit a FIC szerinti összetevőlistán kellene azonosítani, pl. mint mezőgazdasági eredetű etil-alkohol, cukor- és narancsaroma).

#42 – Példa a szeszesital-kategóriába nem tartozó keverékek engedélyezett jelölésére:

Kevert szeszes ital

Scotch Whisky (60 %), gabonapárlat (30 %), árpából származó etil-alkohol (10 %)

Szeszes ital

Kirsch Veneto (50 %), Williams trentino (35 %), almapárlat (15 %) keveréke

Kevert rum (60 %) és brandy (40 %)

Szeszes ital

4.2.2. Szeszésital-kategóriának megfelelő keverékek

A 13. cikk (4) bekezdése írja elő az egy vagy több szeszésital-kategóriának megfelelő keverékek felhasználására és jelölésére vonatkozó különös feltételeket.

Jellemzően ez a helyzet a 33. szeszésital-kategóriába tartozó likőrök esetében. Ez esetben a keverék előírt neve az adott kategóriában megadott előírt nevek egyike lesz (pl. „likőr”, „tejszínlikőr”).

Emellett az egy vagy több kategóriának megfelelő keverékek esetében a keverék előállítása során felhasznált szeszés italok nevét (kategóriáját vagy földrajzi jelzését):

- „a) kizárólag a keverékben lévő alkohol-összetevők listáján tüntetik fel azonos típusú és színű egységes betűkkel, olyan betűmérettel, amely nem nagyobb, mint az előírt névhez használt betűméret fele; és
- b) legalább egyszer a keverék előírt nevével azonos látómezőben tüntetik fel.”

Emellett a címkén legalább egyszer fel kell tüntetni az egyes alkoholtartalmú összetevők által képviselt tiszta alkohol térfogatszázalékos arányát a keverékben felhasznált mennyiség csökkenő sorrendjében (13. cikk (4) bekezdés harmadik albekezdés).

Összegezve, a szeszésital-kategóriába nem tartozó keverékek (a) és a szeszésital-kategóriába tartozó keverékek (b) közötti különbségek a következőkre korlátozódnak:

1. az a) előírt neve a köznevesült „szeszés ital”, míg a (b) esetén a szeszés ital azon kategóriája vagy kategóriái által megengedett előírt nevek egyike, amelybe a keverék tartozik;
2. a b) esetén az alkoholtartalmú összetevők listáját nem kell kiegészíteni a keveréket meghatározó kifejezéssel („keverék”, „kevert” vagy „kevert szeszés ital”).

A fennmaradó jelölési feltételek mindkét esetben azonosak.

#44 – Példák a szeszésital-kategóriának megfelelő keverékek engedélyezett jelölésére:

Likőr
Cognac (51 %) & Orange liqueur (49 %)

Likőr
Coco Cream (60 %) & Rhum de la Martinique (40 %)

4.3. Ellenőrzések

A keverékek leírásának, megjelenítésének és jelölésének ellenőrzései az alábbi feltételeknek való megfelelésre vonatkoznak:

Előállítás:

1. a végtermék olyan szeszés ital, amely megfelel legalább az SDR 2. cikkében foglalt meghatározásnak (vagy az I. mellékletben arra a szeszésital-kategóriára meghatározott követelményeknek, amelyhez tartozik);
2. kizárólag desztillált alkoholtartalmú összetevők (szeszés italok, mezőgazdasági eredetű desztillátumok és mezőgazdasági eredetű etil-alkohol vagy ezek kombinációjának) felhasználása történt, míg más élelmiszerek csak az I. melléklet 33. szeszésital-kategóriájába tartozó likőrökhöz adhatók hozzá;

3. az alkoholtartalmú összetevők listáján említett szeszes ital(ok) megfelel(nek) az I. melléklet vonatkozó szeszesital-kategóriájában vagy a FJ műszaki dokumentációjában/termékleírásában az előállítására/előállításukra meghatározott szeszes követelménynek, beleértve a minimális alkoholtartalmat is.

Jelölés:

4. az előírt név „szeszes ital” az I. mellékletben meghatározott szeszesital-kategóriáknak meg nem felelő keverékek esetében, vagy az azon szeszesital-kategóriában megadott előírt nevek egyike, amelyhez a keverék tartozik;
5. az egyéb szeszes ital nevek (kategóriák vagy földrajzi jelzések) kizárólag az alkoholtartalmú összetevők listáján szerepelnek, kiegészítve a keverékre utaló kifejezéssel (ha a keverék nem tartozik valamely szeszesital-kategóriába);
6. mind az alkoholtartalmú összetevők listáját, mind a kísérő kifejezést a keverék előírt nevével megegyező látómezőben, azonos típusú és színű egységes betűkkel kell feltüntetni, olyan betűmérettel, amely nem nagyobb, mint az előírt névhez használt betűméret fele;
7. a címkén legalább egyszer szerepel az egyes alkoholtartalmú összetevők által képviselt tiszta alkohol térfogatszázalékos aránya a keverékben felhasznált mennyiség csökkenő sorrendjében.

5. ELEGYEK

3. cikk 11. és 12. pont	Fogalom meghatározások
13. cikk (3a) bekezdés	Felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések

5.1. Mík az elegyek?

A 3. cikk 12. pontja szerint az „elegy»: olyan szeszes ital, amelyet elegyítéssel állítottak elő”, míg a 3. cikk 11. pontja szerint az „elegyítés»: két vagy több, azonos kategóriába tartozó olyan szeszes ital összekeverése, amelyek összetételében csak kisebb olyan eltérések vannak, amelyek a következő tényezők közül egynek vagy többnek a függvényei:

- a) a gyártási módszer;
- b) az alkalmazott lepárlókészülékek;
- c) az érlelés időtartama;
- d) a gyártás földrajzi helye;

az így előállított szeszes ital ugyanabba a szeszesital-kategóriába tartozik, mint az elegyítés előtti eredeti szeszes italok.”

Az elegyek az azonos szeszesital-kategóriába tartozó különböző szeszes italok kombinálásával kapott szeszes italok. A keverékek tehát ugyanabba a szeszesital-kategóriába tartoznak.

A legtöbb esetben az azonos kategóriába tartozó különböző szeszes italokat úgy kombinálják, hogy elérjék a kívánt érzékszervi tulajdonságokat, vagy a gyártási évek során biztosítsák egy szeszes ital egységes jellemzőit.

Például a skót whisky iparban a mesterkeverők bizonyos házasítatlan maláta és egygabonás whiskyt választanak az elegyített skót whisky egyes márkáinak gyártásához.

Ez a bevett előállítási gyakorlat semmilyen aggályt nem vet fel a fogyasztók megtévesztésének lehetőségével kapcsolatban.

Az elegyek meghatározása azonban magában foglalja az azonos kategóriába, ám ugyanakkor különböző földrajzi jelzésekhez (pl. Cognac és Armagnac) tartozó szeszes italok, vagy az azonos kategóriába tartozó olyan szeszes italok kombinálását is, amelyek közül az egyik földrajzi jelzés, de a másik nem (pl. Kirsch és Kirsch d'Alsace).

A földrajzi jelzések hírnevének védelme érdekében a jogalkotó kiterjesztette a különböző földrajzi jelzésekhez tartozó vagy a földrajzi jelzésekhez csak részben tartozó szeszes italokból készült elegyekre a keverékekhez már előírtakkal analóg felhasználási feltételeket és jelölési szabályokat (13. cikk (3a) bekezdés ⁽³⁷⁾).

5.2. Felhasználási feltételek és jelölési rendelkezések

A 13. cikk (3a) bekezdése határozza meg az elegyek általános felhasználási és jelölési feltételeit.

Az **előírt név** az azon szeszesital-kategóriához megadott előírt nevek egyike, amelyhez az elegy tartozik.

Nyilvánvaló, hogy a 10. cikk (5) bekezdésének a) pontja alkalmazásában az előírt név kiegészíthető vagy helyettesíthető a szeszes ital földrajzi jelzésével, amennyiben a műszaki dokumentációban/termékleírásban meghatározott valamennyi követelmény teljesül.

A különböző földrajzi jelzésekhez tartozó vagy földrajzi jelzésekhez csak részben tartozó szeszes italok elegyeire az alábbi jelölési szabályok alkalmazandók:

- a) a 13. cikk (3a) bekezdése második albekezdése a) pontjának i. alpontja szerint az elegyített szeszes italoknak megfelelő neveket „kizárólag az elegyben lévő alkohol-összetevők listáján tüntetik fel azonos típusú és színű egységes betűtípussal, olyan betűmérettel, amely nem nagyobb, mint az előírt névhez használt betűméret fele”;
- b) a 13. cikk (3a) bekezdése második albekezdése a) pontjának ii. alpontja szerint e neveket „legalább egyszer az elegy előírt nevével azonos látómezőben tüntetik fel”;
- c) a 13. cikk (3a) bekezdése második albekezdésének b) pontja szerint az alkoholtartalmú összetevők listáját az alábbi kifejezések legalább egyikének kell kísérnie: „elegy”, „elegyítés” vagy „elegyített”; A kiválasztott kifejezés megelőzheti vagy követheti az alkoholtartalmú összetevők listáját, vagy attól külön sorban lehet, amennyiben magával a listával és az elegy előírt nevével azonos látómezőben szerepel;
- d) a 13. cikk (3a) bekezdése második albekezdésének c) pontja szerint az alkoholtartalmú összetevők listáján szereplő minden alkoholtartalmú összetevőnek az arányát legalább egyszer meg kell adni a címkén a felhasznált mennyiségek szerinti csökkenő sorrendben.

Megjegyzés: A fenti rendelkezések célja különösen egyes földrajzi jelzések hírnevének védelme. Ezért azok nem vonatkoznak az ugyanazon földrajzi jelzéshez tartozó vagy a semmilyen földrajzi jelzéshez nem tartozó szeszes italok elegyeire, mert az elegyítés bizonyos szeszes italok gyártásához használt bevett előállítási folyamat és az elegyben lévő egyes szeszes italok mennyiségének meghatározása nem releváns.

#43 – Példák a különböző földrajzi jelzésekhez tartozó vagy földrajzi jelzésekhez csak részben tartozó szeszes italok elegyeinek engedélyezett jelölésére:

Elegyített borpárlat

Cognac (51 %) & Armagnac (49 %)

Whisky

ELEGY

Spanyol whisky (75 %) + Irish Whiskey (20 %) + kanadai whisky (5 %)

⁽³⁷⁾ Az (EU) 2019/787 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az elegyek jelölésére vonatkozó rendelkezések tekintetében történő módosításáról szóló, 2021. április 21-i (EU) 2021/1096 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet vezette be (HL L 238., 2021.7.6., 1. o.).

5.3. Ellenőrzések

Az elegyek leírásának, megjelenítésének és jelölésének ellenőrzései az alábbi feltételeknek való megfelelésre vonatkoznak:

Előállítás:

1. Csak az azonos kategóriába tartozó szeszes italok kombinálhatók elegyben: ezek csak az SDR 3. cikkének 11. pontjában felsorolt tényezők miatti apró összetételbeli különbségek alapján különböztethetők meg (lásd a fenti 5.1. pontot);
2. a végtermék ugyanabba a szeszesital-kategóriába tartozik, mint az elegyben kombinált szeszes italok;

Az elegyek jelölése:

3. az előírt név az azon szeszesital-kategóriához megadott előírt nevek egyike, amelyhez az elegy tartozik;
4. az előírt név kiegészíthető vagy helyettesíthető a szeszes italok földrajzi jelzésével, amennyiben valamennyi vonatkozó feltétel teljesül;
5. a különböző földrajzi jelzésekhez tartozó vagy földrajzi jelzésekhez csak részben tartozó szeszes italok elegyei esetében:
 - a) az elegyet alkotó szeszes italok nevei (kategóriái vagy földrajzi jelzései) kizárólag az alkoholtartalmú összetevők listáján szerepelnek;
 - b) az alkoholtartalmú összetevők listája azonos típusú és színű egységes betűkkel és olyan betűmérettel jelenik meg, amely nem nagyobb, mint az előírt névhez használt betűméret fele;
 - c) az alkoholtartalmú összetevők listája legalább egyszer megjelenik az elegy előírt nevével azonos látómezőben;
 - d) az alkoholtartalmú összetevők listáját olyan kifejezés kíséri, amely jelzi, hogy elegyről van szó;
 - e) a címkén legalább egyszer szerepel az egyes alkoholtartalmú összetevők által képviselt tiszta alkohol térfogatszázalékos aránya az elegyben felhasznált mennyiség csökkenő sorrendjében.

6. ÁTTEKINTO TABLAZATOK

6.1. Összetett kifejezések

FOGALOMMEGHATÁROZÁS: 3. cikk 2. pont	Egy szeszes ital név (kategória vagy FJ) kombinálása (amiből alkoholtartalmú ital származik) a következőkkel: 1. egy vagy több (alkoholtartalmú italtól eltérő és az adott szeszes ital előállításához fel nem használt) élelmiszer neve vagy származtatott mellékneve és/vagy 2. a „ likőr ” vagy a „ tejszínlikőr ” kifejezés.
FELHASZNÁLÁSI FELTÉTELEK: 11. cikk	a) Az összes alkohol az összetett kifejezésben említett szeszes italból származik, kivéve az aromákban, színezékekben vagy egyéb engedélyezett összetevőkben esetleg jelen lévő alkoholt b) A hígítás nem csak az alkoholtartalmat az előírt szint alá csökkentő vízzel történik
JELÖLÉSI KÖVETELMÉNYEK: 11. cikk	– Az „alkohol”, „szesz”, „ital”, „szeszes ital”, és „víz” kifejezések nem használhatók az összetett kifejezésben – (Előírt) név: – „szeszes ital” az egyik kategória követelményeinek sem megfelelő szeszes italok esetében, – összetett kifejezés, amely a szeszes ital nevét a „likőr” vagy „tejszínlikőr” kifejezéssel kombinálja az I. melléklet 33. kategóriája vonatkozó követelményeinek megfelelő szeszes ital esetében, vagy – az alkoholtartalmú ital FIC rendelet szerinti neve, ha nem szeszes ital – Az összetett kifejezések megjelenítése az (előírt) név betűméreténél nem nagyobb betűmérettel

	<ul style="list-style-type: none"> – Az összetett kifejezések megjelenítése egységes karakterekkel (azonos betűtípus, méret, szín) – Az összetett kifejezéseket nem szakíthatja meg semmilyen szöveg vagy képi elem, amely nem alkotja részüket – Szeszes italt eredményező kombináció esetén a szeszes ital előírt nevének mindig kísérnie kell az összetett kifejezést: mindkettőnek azonos látómezőben kell szerepelnie
--	---

6.2. Utalások

<p>FOGALOMMEGHATÁROZÁS: 3. cikk 3. pont</p>	<p>Közvetlen vagy közvetett hivatkozás egy vagy több szeszes italra (kategóriára vagy földrajzi jelzésre) a következők megjelenítésén és jelölésén:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. alkoholtartalmú italoktól eltérő élelmiszerek 2. szeszes italoktól eltérő alkoholtartalmú italok 3. likőrök (a 33–40. kategória szeszes italai) 4. likőröktől eltérő szeszes italok (összetett kifejezésnek vagy keveréknek nem minősülő korlátozott, egyedi esetekben)
<p>FELHASZNÁLÁSI FELTÉTELEK: 12. cikk</p>	<ol style="list-style-type: none"> a) Az összes (hozzáadott) alkohol a szeszes italból származik (kivéve a szeszes italok hordóira való utalásokat) b) Csak szeszes italok földrajzi jelzései esetében: a FJ nevének hatálya alá tartozó terméket elegendő mennyiségben kell használni (% feltüntetendő a címkén) ahhoz, hogy az érintett élelmiszernek egyik alapvető jellemzője legyen (az íz elsősorban a FJ meglétének tulajdonítható vagy – ha nem bizonyítható – megfelelő igazoló dokumentummal alátámasztva) c) Csak szeszes italok földrajzi jelzései esetében: nem történt más „hasonló” összetevő használata
<p>JELÖLÉSI KÖVETELMÉNYEK: 12. cikk</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Csak 1) esetében: A FIC szabályok alkalmazandók – Csak 2) esetében: név = az alkoholtartalmú ital FIC rendelet szerinti neve – Csak 3) esetében: előírt név = „likőr” azon másik likőr kategória előírt neve, amelynek a követelményeit teljesíti + az angol nyelvű „cream” kifejezés használatának mellőzése – Csak 4) esetében: előírt név = a szeszes italok azon kategóriájának neve, amelynek a követelményei teljesülnek (a „szeszes ital” előírt név csak szeszes ital hordóira való utalás esetén megengedett) – A 2)–4) esetében: Az utalás nem az alkoholtartalmú ital (előírt) nevével azonos sorban szerepel + betűmérete nem haladja meg az (előírt) név és a (lehetséges) összetett kifejezés betűméretének felét (kivéve a szeszes ital hordóira való utalásokat, amelyek az előírt név és a lehetséges összetett kifejezés betűméretét használhatják) – A 3)+4) esetében: Az utalást mindig a szeszes ital előírt neve kíséri: mindkettőnek azonos látómezőben kell szerepelnie – A 2)+3) esetében: Az alkoholtartalmú összetevők listája legalább egyszer jelzi az alkohol %-át csökkenő sorrendben

6.3. Keverékek

<p>FOGALOMMEGHATÁROZÁS: 3. cikk 9. és 10. pont</p>	<p>Különböző desztillált alkoholtartalmú összetevők, azaz szeszes italok (kategóriák vagy földrajzi jelzések), mezőgazdasági eredetű etil-alkohol és/vagy mezőgazdasági eredetű desztillátumok kombinációi, amelyek a következőket eredményezik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. semmilyen kategóriához nem tartozó szeszes ital; vagy 2. valamelyik kategóriába tartozó szeszes ital (pl. likőr)
---	--

JELÖLÉSI KÖVETELMÉNYEK: 13. cikk (3) és (4) bekezdés	<ul style="list-style-type: none"> – Csak 1) esetében: előírt név = „szeszes ital” – Csak 2) esetében: előírt név = kategória neve – Szeszes italok (kategóriák vagy földrajzi jelzések) nevei, amelyek csak az alkoholtartalmú összetevők listáján kerülnek említésre az előírt névvel azonos látómezőben – Az alkoholtartalmú összetevők listája legalább egyszer jelzi a keverékben lévő összetevők alkohol %-át csökkenő sorrendben – Csak 1) esetében: a „keverék”, „kevert” vagy „kevert szeszes ital” kifejezések egyikének jelzése, amennyiben feltüntetik az alkoholtartalmú összetevők listáját
---	--

6.4. Elegyek

FOGALOMMEGHATÁROZÁS: 3. cikk 11. és 12. pont	<p>Azonos kategóriába tartozó különböző szeszes italok kombinációi, kisebb eltérésekkel az alábbiak terén:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. gyártási módszer; 2. alkalmazott lepárlókészülékek; 3. érlelési időtartama; és/vagy 4. a gyártás földrajzi helye
JELÖLÉSI KÖVETELMÉNYEK: 13. cikk (3a) bekezdés	<ul style="list-style-type: none"> – Előírt név = kategórianév (amely FJ névével kiegészíthető vagy helyettesíthető) KIZÁRÓLAG a különböző FJ-kből vagy a FJ-ből és nem FJ-ből álló elegyek esetében: – Az egyéb szeszes italok (kategóriák vagy földrajzi jelzések) nevei legalább egyszer szerepelnek az alkoholtartalmú összetevők listáján az előírt névvel azonos látómezőben – az „elegy”, „elegyítés” vagy „elegyített” kifejezések egyikének jelzése, amennyiben feltüntetik az alkoholtartalmú összetevők listáját – Az alkoholtartalmú összetevők listája legalább egyszer tartalmazza csökkenő sorrendben az elegyben lévő alkoholos összetevők %-os arányát